ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4286 ՄԱՐՏ 30/12 ԱՊՐԻԼ 1900 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1317 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4286

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرهولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաշունեկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրն.
» վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով:
Յղակած թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՄԸ

ԺԵՄՉՈՒԺՆԻԿՈՎԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

ԹԻՖԼԻՍ, 10 Մարտի 1900.

Փետրուար 10ին մի սիրուն տօն ունեցաւ ռուս գրականութեան առաջաւոր, ազնիւ մասը, որի համար այնքան թանկագին են հանրամարդկային իտէալները։ Յիսնական թւականների գրական փայլուն համաստեղծութիւնից մինչեւ այժմ կենդանի մնացած յայտնի բանաստեղծ Ժեմչուժնիկով այդ օրը իր յիսնամեայ յոբելեանը կատարեց և նրան ողջունողներն էին ռուս գրականութեան ծաղիկները, որոնց թւում և ժամանակակից մեծագոյն գրող Լ. Տօլստոյ։ Յոբելեարը այժմ 79 տարեկան ծերունի է, բայց երիտասարդական աշխոյժով շարունակում է հնչեցնել իր քնարը, որ յիսուն տարի երգում էր լոյս, ազնւութիւն, առաջդիմութիւն։ Դա այն հազւագիւտ մարդկանցից մէկն է, որոնց տանջողն ու ոգեւորողը հասարակական կեանքն է. Նրա քնարը թունաւոր, շանթալից է, երբ ծաղրում է կեանքի մութ կողմերը, հարւածում է ստութիւնն ու կեղծիքը, հալածում է խաւարը և ողջունում լոյսի յաղթանակը։ Ժեմչուժնիկով անխնայ երգիծաբան էր, նրա աչքերից երբեք չէր հեռանում իրական կեանքը իր ցաւերով ու վշտերով, նա պառնասեան բնակիչ չէ, որ ամպերի մէջ է սաւառնում և իրական չարիքների հետ գործ չունի։ Ռուսսկայա Վեdomosti լրագիրը բերում է նրա ինքնակենսագրութիւնից հետեւեալ կտորը, որ ամենից գեղեցիկ կերպով բնորոշում է այդ բանաստեղծին. — «Ինձ համար միշտ խորթ էր անտարբերութիւնը, և դա իմ ամենամեծ բախտն էր։ Իմ կեանքում ես շատ անգամ եմ նկատել թէ ինչպէս անտարբերութիւնը մտնում է մարդու մէջ մասամբ խոհեմութեան և կեանքի մասին ունեցած գործնական հայացքների դիմակի տակ, իսկ յետոյ սակաւ առ սակաւ դառնում է մի բարոյական քաղցկեղ, որ ոչնչացնում է միւսանց ոտերից ոչ միայն սրտի այլ եւ խելքի բոլոր լաւ յատկութիւնները»։

Ժեմչուժնիկով — աւելացնում է լրագիրը — երբեք չէր թողնում որ այդ խոհեմութիւնը մտնէ իր մէջ, ուստի եւ նրա խելքի և սրտի լաւագոյն յատկութիւնները պահպանւել են մինչեւ այժմ, և նրա ամբողջ բանաստեղծութիւնը մի բողոք է «հասարակական ստութիւնների» դէմ։

«Ի վերուստ» մի այդպիսի կենդանի, կարեկից սիրտ ստանալով, բանաստեղծը դարձաւ այն ճշմարիտ ռուսասէրներից մէկը, որոնք անասելի յանցանք են համարում լռել միայն Ռուսաստանի պակասութիւնների, խաւարի, և բորբոսնած հասկացողութիւնների դիմաց։ Նա մերկացնում էր վէրքերը, մտրակում էր վատութիւնները իր կծու անխնայ երգիծանքով։ Մանաւանդ շատ էր իր շանթերը թափում այն կեղծաւորների դէմ, որոնք պարծենում են իրենց ռուսասիրութեամբ, բայց իսկապէս «ոչնչացնում են ամէն լաւ բան Ռուսաստանի մէջ»։ Լսելով այդ կեղծաւորների ռուսասիրական ճչումները, բանաստեղծը դառնութեամբ բացականչում էր. «Ուզում եմ ասել, որ մեր ժամանակներում ազնիւ մարդը նա է, որ հայրենիքը չէ սիրում»։ Թէ յարգելի բանաստեղծը որքան թանկագին և սուրբ է համարում իր պարզած գաղափարները, այդ երեւում է նրա մի ոտանաւորից, որի մէջ կան այս սիրուն տողերը.

«Ինչ կը լինի ինձ էլ... Ո՛ Աստուած մի արասցէ, ինձ էլ, ծերութեան մէջ, յանկարծ անյայտ կը դառնայ թէ ինչն է յիմար, ինչը խելօք, ինչն է ազնիւ և ինչը անազնիւ»։

Բայց այդ սարսափելի վախճանը՝ այդ բարոյական մահը Ժեմչուժնիկովի պէս մարդկանց համար չէ։

Ինչպէս յայտնի է, ծերունի բանաստեղծը նորերումս գիտութիւնների Ակադեմիայի պատուաւոր անդամ ընտրւեց։ Այդ պատիւը որ ստացաւ նա, միայն բանաստեղծական տաղանդի, միայն երկարատեւ գրական գործունէութեան վարձատրութիւնը չէր, այլ եւ այն անհամար գաղափարների, վերանորոգիչ մտքերի պսակումը որոնց նա պաշտում էր։ Փորձերի հետ պսակւած է և վատութիւնները հարուածող խարազանը, սիրող ու ազնիւ սրտի թոյնը։ Ռուս խաւարապաշտ օրգանները ի հարկէ չէին կարող սիրել այդպիսի բանաստեղծին բայց ահա ինչ է ասել նա այդ առթիւ.

«Երբ ես կարդում եմ յարձակումներ ինձ դէմ պահպանողականների և ռէակցիոնների կողմից, իմ մէջ ծագում է սաստիկ ցանկութիւն գրել թէ ինչո՞ւ ես մինչեւ այժմ առաջդիմական եմ մնացել և մի ուրիշ խմբի չեմ անցել։ Մեզ մօտ, Ռուսաստանում, մեր հասարակական կեանքի յայտնի պայմանների մէջ «առաջդիմական» հասկացողութիւնը բոլորովին ուրիշ միտք ունի, քան արեւմտեան Եւրոպայում։ Մեզ մօտ «առաջդիմական» պարզապէս նշանակում է օրինաւոր, ազնիւ մարդ, որ ընդունակ չէ իր խղճի հետ պայմանների մէջ մտնել»։

* * *

Ժեմչուժնիկովի երգիծաբանական բանաստեղծութիւնների մի նմոյշ տալու համար «Արեւելք»ի ընթերցողներին, ես այստեղ կը բերեմ ազատ թարգմանութեամբ նրանցից մէկը. (առաջուց ներողութիւն խնդրելով եթէ ես մի փոքր անճոռնի կերպով կը թարգմանեմ նրանց, որովհետեւ ես այնքան էլ հմուտ չեմ այդ գործում.)

ԿԱԼԻԳՈՒԼԱՅԻ ՁԻՆ

«Կալիգուլայ քո ձին Սենատում չէր
կարող փայլել, փայլելով ոսկու մէջ,
Փայլում են բարի գործերը միայն»։

Այդպէս էր ասում Դերժավինը, իսկ ինձ թւում է (ներողութիւն) որ Կալիգուլան հենց նրանով էլ փառաւոր է որ մտածեց ձիուն Սենատ ուղարկել այնտեղ ներկայ լինելու համար։ Յիշում եմ պատանեկութեանս ժամանակ ինձ յափշտակում էր նրա այդ երգիծանքը։ Եւ իմ միտքը պատկերացնում էր ինձ ձիուն, նստած սրբազնագոյն Տրիբունալում, բարձր աստիճանաւորների շարքում։ Եւ ինչ միթէ նա անտեղի՞ էր այնտեղ։ Ըստ իս, ինչու, հանդիսաւոր գլխարկով ձին չլինէր Սենատում, երբ այնտեղ եղողներից շատերին աւելի յարմար կը լինէր ախոռում լինել։ Ինչ... միթէ ձիու ուրախ խրխինջը կեղծաւորութիւն շնչող ճառերից աւելի վնասակա՞ր կը լինէր։ Ինչ միթէ գեղեցիկ մազով և հպարտ կազմուածքով ձին չէ՞ր մթնեցնի ոչինչ մարդկանց եւ չէ՞ր ամաչեցնի նրանց, որոնք սովոր են կեղծիքի։ Ես հիմա էլ այն կարծիքին եմ, որ հազիւ երբ եւ իցէ պատահել է մեզ տեսնել այդպիսի փառաւոր արհամարհանք դէպի յետադէմ ու տկար մարդիկը։

ԺԵՄՉՈՒԺՆԻԿՈՎ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«ՀՐԱԺԱՐԻՄՔ Ի ՍԱՏԱՆԱՅԷ»...

Այս Մեծ Պահքին մէջ, երկուշաբթի առտու մը եկեղեցի գացի, գոնէ անգամ մը լսելու «Նայեաց սիրովդ» գեղեցիկ շարականը և «Տէր Ամենակալ»ի վսեմ փոխասացութիւնը, զորս մեր մանկութեան օրերուն Մեծ Պահքի մէջ, բերնէ բերան, կը լսէինք եկեղեցին մէջ։

Սակայն «Նայեաց սիրովդ»ը և «Տէր ամենակալ»ը լսելու տեղ, որոնք հիմայ ձեր լուսարարին և մէկ ուրիշ անճարակին բերնին մէջ կը ծամծմուէին, տարօրինակ արարողութեան մը ներկայ գտնուեցայ. քահանան կարգ մը աղօթքներու հետ «Հրաժարիմք ի Սատանայէ» ըսաւ ու դարձաւ դէպ ի ժողովուրդը որ իր կողմէն ամբողջովին անոր օրինակին հետեւելով կռնակը դարձուց խորանին, իբրեւ թէ Սատանան խորանին մէջ պահուած ըլլար և ամէքն ալ անկէ երես դարձնէին... Տեսակը այս պարագան ինծի տարօրինակ թուեցաւ ու ես չդարձայ հակառակ կողմ, սակայն քահանաներուն խոտոր նայուածքին ալ ենթարկուեցայ այս վարմունքովս, նոյնպէս և մէկ քանի անձնաւորութեանց դիտողութիւններուն։

Մեկ երկու խմբով պատմելով իրողութիւնը, կ'ուզէի գիտնալ թէ իրաւ կա՞յ մեր մէջ այդ «Հրաժարիմք»ի դառնալու սովորութիւնը, որ սակայն բարեյիշատակ Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանցի առաջնորդութեան օրով վերցուեցաւ մեր եկեղեցական սովորութիւններու շարքէն, և սակայն այս վերցուելուն այնքան հակառակեցան մեր քահանաներուն հետ «ևաւ բարեպաշտ կիները»... Ու կ'ըսեն թէ Տրապիզոնէն զատ և ոչ մէկ տեղ կայ այս սովորութիւնը որուն Տրապիզոնի կիները այնքան սերտ կերպով փարած են, այնպէս որ այդ «Հրաժարիմք»ի օրերը եկեղեցին սովորականէն աւելի բազմութիւն կ'ըլլայ։

Կ'ուզէի խնդրել ձեռնհասներու բացատրութիւնը և գիտնալ թէ մեր եկեղեցական օրէնքներու մէջ կա՞յ այս սովորութիւնը։ Եթէ կայ, լաւ, իսկ եթէ չկայ ինչո՞ւ մեր Տէրպապաները այնքան խստապահանջ կերպով կը ստիպեն որ խորանին կռնակ դարձնենք. հետաքրքիր եմ գիտնալ թէ Սատանաներուն բնակարանը խորանի՞ն մէջ է թէ ուրիշ տեղ օրինակի համար... մեր հոգիներուն մէջ, իսկ եթէ «Հրաժարիմք»ի ատեն դառնալ պէտք ըլլայ այսինքն սատանաներէն փախչիլ, կարծեմ նոյն իսկ մեր անձերէն պէտք է խուսափիլ և ոչ թէ խորանէն, ուր տեղ անշուշտ սատանայ մը չի կրնար մուտք գործել բայց ի այն պարագային երբ սատանան արդէն խորանին սպասաւորողներուն հոգիին մէջն է...։

Տրապիզոն ***

ՄՈԼԻԷՌԻ

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԸ

ՓԱՐԻԶ, 4 Ապրիլ 1900

Մէկ կողմ թողլով պատմութիւնը, Լաբալիսեան ճշմարտութիւն մը գրած պիտի ըլլայի եթէ ըսէի թէ բանաստեղծ մը վիպագիր մը կամ նկարիչ մը կրնան իւրաքանչիւրը քերթուած մը, վէպ մը կամ նկար մը արտադրել առանց իրականութեան մէջ տեսած ըլլալու իրենց աշխատութեանց նիւթը։ Բան մը որ շատ սովորական է։ Սակայն կրնայ ըլլալ որ նկարագրուած կամ նկարուած ծաղիկը թէ ճնակը, սիրուհին թէ սիրահարը աշխարհի մէկ անկիւնը գտնուին իրենց ամէն մէկ մանրամասնութեամբ։

Այսպէս Սաֆոներ Բարիզի մէջ չեն պակսիր, Փանսեսանի սիրահար ձկնավաճառ տիպարները Պոլսոյ մէջ, Օթելլոներ Ափրիկէի մէջ կամ այլուր։ Ասոնց քով կրնանք դասել ուրիշ կարգ մը աշխատութիւններ որոնց նպատակն է գաղափար մը, սկզբունք մը, անձ մը, երկիր մը ծաղրել, հերքել կամ իբր օրինակ տալ, նիւթ մը վերջապէս որ վերը յիշածիս նման յղացուած է հեղինակին իմացականութեան մէջ և որուն տիպար ձեւը ոչ թէ հազուագիւտ է տեսնել այլ բոլորովին անկարելի։ Անշուշտ Ժան Վալժան մը (Թողունք հոգեբանական կէտը) Հիւկոյի մը ուղեղին մէջ լոյս տեսած է ու միայն հոն. միւսներուն կրնանք ըսել Թափառական Հրեային համար։

Այս երկու կարգ իրողութեանց քով կարելի է թուել ուրիշ հատուածներ որոնց դիւցազներուն, այսինքն նիւթին բուն անձնաւորութեան հանդէպ կը վարանինք ու չենք կրնար որոշապէս հաստատել թէ այս ինչ կամ այն ինչ դէպքը ապրած է կամ կրնա՞յ ապրիլ, իրականութիւն կրնա՞յ ունենալ։ Այս դասէն է Մոլիէռի «Երեւակայական Հիւանդը»։ Ոմանք պիտի ըսեն, երեւակայական հիւանդութիւն չկայ քանի որ բժշկական գիրքերու մէջ չեն գրուած, իսկ ուրիշներ ոչ նուազ ստուգութեամբ՝ «երեւակայական հիւանդներ տեսած ենք» պիտի ըսեն։ Ահա տարօրինակ խնդիր մը. երեւակայական հիւանդութիւն մը կա՞յ թէ ոչ։

Անցեալ ամսոյ մէջ Բժշկական համալսարանի բրոֆէսէօրներէն Տրպօվ Սոռպոնի մէջ Մոլիէռի ժամանակուան բժիշկներուն կեանքը նիւթ առնելով խիստ շահեկան դասախօսութիւն մը ըրաւ ու այս առթիւ ջանաց վերլուծել Մոլիէռի Երեւակայական հիւանդը գրականական ասպարէզէն դուրս հանել և անոր գիտական հանգամանք մը տալ, այսինքն հոգի տալ Առկանին ու զայն ապրեցնել։ Հիւանդութեան ալ neurasthénie գիրքին մէջէն գլուխ մը յատկացնել, բառ մը որ քիչ ժամանակէ ի վեր ծնունդ առած է։ Կը ցաւիմ որ Բրոֆ. Տրպօվի ճառէն քանի մը նօթեր միայն ունիմ որոնցմով պիտի ջանամ սակայն Առկանը հիւանդ ներկայացնել։

Ինչպէս կը տեսնուի, Մոլիէռ բժիշկներէն շատ առաջ հիւանդութիւն մը նկարագրած էր որուն արդի բժիշկները, գէթ բրոֆ. Տրպօվ կը ջանան գիտական լուրջ ձեւ մը տալ։ Նախ տեսնենք թէ Լիթրէ իր բառարանին մէջ ի՛նչ բացատրութիւն կու տայ «Երեւակայական հիւանդ»ին։ «Առհասարակ մելամաղձոտ անձ մը որ ջղային ամենազանազան ցաւերէ կը տառապի որոնք շատ մը հիւանդութիւններու կը վերագրէ և որոնց ոչ մէկը ունի»։ Ըսել է այդ անձը հիւանդութիւն չունի, սակայն կը տառապի, բայց անշուշտ պիտի ըսէք, զարմանալի բան, քանի որ կը տառապի ըսել է հիւանդ է, առանց հիւանդութեան մարդ չի տառապիր։ Շատ ալ իրաւունք ունիք. սակայն տեսնենք այդ տառապանքներուն պատճառները որո՞նք են։ Ասոնք պէտք է իր զբաղմանց, իր անցուցած ժամանակին, ապրելու կերպին մէջ փնտռել։ Առկան արտաքուստ ամէն մարդու պէս կ'երեւայ աչքի, իր ցաւերը ընդհանրապէս առանց պատճառի մէջտեղ կ'ելլեն կամ փոքր առիթով մը, իր դժգոհութիւններով իրեն շուրջը գտնուող անձերը կը նեղացնէ։ Զարմանալին այն է որ ուրիշին համար ամենափոքր չնչին անհանգստութիւնը չունի, սակայն ինք իրեն համար հիւանդ է յաւ մը համոզուած է որ հիւանդ է, բժիշկին խրատները, քաջալերութիւնները անբաւական են զինքը համոզելու։ Եթէ պէտք ըլլայ վիրաբուժական ամենավտանգաւոր գործողութեանց ենթարկել առողջութիւնը, կ'ենթարկէ եթէ երբեք գիտնայ որ ատոնցմէ ամենափոքրիկ օգուտ մը կրնայ քաղել։ Ըսել է երեւակայական հիւանդը խենդ է։ Ո՛չ խենդ չէ այլ neurasthénique է, (բառը գործածելու ճիշդ տեղն է) ջղային դրութեան տկարութիւն ունի։ Ինչպէս կը տեսնէք բառերու վրայ կը խաղանք։ Ամէն պարագայի մէջ, յիմարութիւն և neurasthénie պէտք չէ շփոթել։

Երեւակայական հիւանդին տառապանքները թուել շատ դիւրին չէ, որով հետեւ բազմաթիւ են։ Քանի որ միտքը տկար է փոքրիկ պատճառներ զինքը փոխադարձաբար կ'ուրախացնեն, կը նեղեն, դէմքը կը կարմրցնեն, կը դեղնեցնեն, կը յուզեն։ Ոմանք ստամոքսէ կը տառապին ուրիշներ գլխէ, սրտի բաբախումէ, ցնորամտութենէ։ Առկան ասոնցմէ է. դեղագործին հետ հաշիւները կը կարգադրէ, «իմ դեղերս մաքրողականներն են», կ'ըսէ։ Արդէն խաղին մէջ երկու անգամ սենեակէն դուրս կ'ելլէ կարեւոր պէտքի մը համար։ Աւելորդ է կրկնել որ այս անհանգստութիւնները բուն հիւանդութիւնը չեն ներկայացներ (գէթ հիւանդին համար) այլ բացէն յաւելուածներ են. բուն հիւանդութիւնը, երեւակայական, միշտ ունի, իր հետ կ'ապրեցնէ և որ փոքրիկ նեղութեան, բարկութեան կամ վշտի մը առթիւ երեւան կը հանէ ուրիշներ։ Առկանի բարկութեան և տառապանքներուն գլխաւոր պատճառները իր տան մէջ եղող, իր շուրջը գտնուող անձերն են. կինը, աղջիկը, եղբայրը, սպասուհին։

Շատ մը բժիշկներ հիմ առնելով սոյն պատճառները, մտային տկարութիւնները դարմանելու համար հիւանդը կղզիացեալ միջավայրի մը մէջ կ'ապրեցնեն, հեռու ընկերութենէ։ Եթէ չեմ սխալիր Գերմանիոյ մէջ քանի մը հաստատութիւններ կը գտնուին ուր բժիշկներու հսկողութեան տակ մելամաղձոտ, ջղուտ, դիւրագրգիռ մարդեր կամ կիներ (բնականաբար երկու սեռերը իրարմէ զատուած են) բառին բովանդակ նշանակութեամբ բնական ու կենդանական միջավայրի մը մէջ կ'ապրին, բոլորովին հեռու քաղաքակրթեալ աշխարհի զբաղումներէ։ Իբր արդիւնք չեմ գիտեր թէ ցարդ քաջալերիչ եղա՛ծ են վերոյիշեալ հաստատութիւնները։ Թերեւս այդ փոքրիկ դրախտին մէջ ուր արգելուած պտուղը կը պակսի, հիւանդները փոքրիկ բարւոքում մը ունենան, սակայն խնդիր է թէ ընկերութեան մէջ վերադառնալնուն նոյն վիճակը պիտի կարենա՞ն պահել։

Ա. Ն. ՄԵՁՊՈՒՐԵԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար :

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՁԵՄ ԱՌՆԵՐ

Տարօրինակ էր աս տարուան բարեկենդանի գիշերը Մ... գեղին մէջ։ Ռէս Մարտօի տունը, բարկ թոնիրի մը շուրջը հաւաքուեր էին տեղին ջոջն ու հասարակ բանուորները—Ամերիկա տեսնող կէս-ճենթըլմէններէն մինչեւ գոմէն դուրս ալ մը չհեռացող խաթուն մամիկը—վերջապէս գեղջկական ամբողջ հարստութիւն մը, պատուելու համար Ռէսին բարեկենդանը, մանաւանդ որ այդ սառնցնող օդին՝ պատերուն տակ քսուրտող լամուկները դուրսէն ակնարկութիւններ մը կը փսփսային մէկմէկի ականջին...։

Այդ իրիկունը սակայն ներհակ ազդեցութիւնով մը, քանի որ ներսը օճախին բոցն ու գինիին կրակը ամէն այլանդակութիւններու ցուցադրումը կ'ընէր, դուրսը շչող հովին ներքեւ ձիւնը իր կատակները կը շինէր։

Ամէն դիէ հա՛յհա՛յներ, կէս մարած բացագանչութիւններ, կ'ըլլայ չըլլայի պէս խօսքեր դիւրութեամբ պիտի լսուէին եթէ միայն ցածուկ թղթէ պատուհանին մօտեցած ըլլար մարդ իր ականջը։ Ալ գինին գլուխնին զարկած էր։ Անձոռնի յորանջումներ կծկուած ու թուլցած բերաններու վրայ շատ տգեղ պատկերներ կը գծէին։ Մէկը կռնակը պատին տուած կէս քուն կէս արթուն՝ գլուխի անբնական երերումներով իր յիսուն վաթսուն լիտր գինիին այնքան շուտ սպառիլը կը յիշէր։ Ուրիշ մը նոյնպէս ինքզինքին անգիտակ նոր բաղձանքով մը ու յիմարական արտայայտութիւնով մը Ռէսին աղջիկը Նազլուն իր տղուն առած կը տեսնէր։

—Շատ աղէկ կ'ըլլայ, պոռացին բոլորն ալ միաբերան։

Ու քանի որ Ռէս Մարտօն գինիին ազդեցութեան ներքեւ ամէն բան կորսնցուցած էր, կրցաւ շուտով համոզուիլ—աւելի ճիշդը հաւնիլ—գինովներու այս կատակին, մանաւանդ որ իր հիւրերուն հաճոյակատար ըլլալու համար այդ իրկուն իսկ կատարուելու էր հարսնիքը։

Գեղին տէրտէրը կանչեցին, կէս գինովներին մէջ պսակ մը ընելու համար։ Զարհուրած սիրտերու պսակը։

Աղջիկն ու տղան ժամ տարին բռնութեամբ ակամայ ու քաշքշուած, ու տարօրինակ դիպուածով աղջիկը տղին կրկին տարիքը ունէր կ'ըսէին, ի՛նչ որ սակայն գեղին մէջ օրէնք մըն է, բնական պահանջ մը։

Մինչեւ առտու տեւեց աս ուրախութիւնը։ Աղջկան հայրը միայն վերջի պահուն անմասն գտնուած էր այդ կրկնուած ու երեքկնուած ծափահարութիւններուն։ Ո՞ւր կը գտնուէր։

Նազլուն, թէպէտ տարեց աղջնակ մը, սակայն չէր սիրած այդ կեճճը։ Մինչեւ առտու մօրկանը փէշին մէջ լաց եղած էր։ Ձեմ առներ կ'ըսէր ու մազերը կը փետտէր։ Ձեմ առնե՛ր... բայց չէ՞ որ տէրտէրը օրհնեց։

* * *

Անկէ ի վեր ամէն մարդ մոռցաւ այդ իրիկուան կատակը։ Միայն Նազլուն ուշ մոռցաւ...։ Հաշիւը գոցուած էր սակայն. «զոր Աստուած զուգեաց մարդ մի մեկնեսցէ»։

Խարբերդ Խ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

—)(4)(—

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

ՓՈԹՈՐԻԿԸ

Երկուքն ալ զղջացին իրենց Բրոսբերոյի բրած անիրաւութեան վրայ, և Արիէլ ըսաւ թէ անկեղծ էր անոնց զղջումը, և թէ ինք, թէպէտ ոգի, կը գթար անոնց վրայ պարզապէս։

—Ուրեմն, հոս բեր զանոնք, Արիէլ, ըսաւ Բրոսբերօ, եթէ դուն դեւ մը ըլլալովդ հանդերձ, կը զգաս անոնց վիճակին դառնութիւնը, ապա ուրեմն ես, որ անոնց նման մարդկային էակ մըն եմ, չը պիտի կարեկցիմ իրենց վիճակին. շո՛ւտ, հոս բեր զանոնք, իմ պատուական Արիէլս։

Արիէլ քիչ ատենէն վերադարձաւ, իրեն հետ բերելով Բրոսբերոյի բարեկամը, անոր համախոհը և Կոնծալօն, որ զանոնք իր տերոջը բերելու համար գեղգեղած վայրագ եղանակներէն սքանչացած՝ հետեւած էր իրեն մինչեւ հոն։ Այս այն լորտ Կոնծալօն էր, որ երբեմն այնքան բարեսրտութեամբ, պաշար ու գիրքեր հայթայթած էր Բրոսբերոյին։

Վիշտէն ու սարսափէն այնքան զգայազիրկ եղած էին անոնք, որ չկրցան ճանչնալ Բրոսբերոն։ Բրոսբերո նախ ինքզինքը Կոնծալոյի ճանչցուց, զոր իր փրկարարը կը կոչէր, ապա իր բարեկամին և անոր համախոհին, որոնք այն ատեն ճանչցան երբեմնի Բրոսբերօն։

Բարեկամը արտասուաթոր, և ճշմարիտ զղջումով թողութիւն հայցեց, և համախոհը իր անկեղծ խղճի խայթը յայտնեց։ Բրոսբերո ներեց անոնց, և այն հրաւէրին վրայ, զոր անոնք կ'ընէին զինքը վերստին իր ծննդավայրին մէջ տեսնելու փափաքով, ըսաւ համախոհին,

—Ձեր երկուքին համար մեծ ընծայ մը ունիմ ես հոս։

Ու դուռ մը բանալով ցուցուց անոր՝ իր որդին՝ Ֆերտինանտը, որ Միրանտայի հետ ճատրակ կը խաղար։

Ոչինչ կրնար գերազանցել այն ցնծութիւնը զոր զգացին հայր և որդի այս անյուսալի հանդիպումէն, իրենք որ փոխադարձաբար կը կարծէին թէ՝ միւսը խեղդուած է փոթորիկէն։

—Ո՜վ սքանչելիք, բացագանչեց Միրանտա, ինչ հրաշալի արարածներ են ասոնք։ Իրաւ որ աննման աշխարհ մը պէտք է ըլլայ աս, քանի որ ասոնց նման անձեր ունի իր մէջ։

Համախոհը իր որդւոյն չափ սքանչացաւ Միրանտայի գեղեցկութեան և շնորհքի անգիւտ ձեւերուն։

—Ո՞վ է այս աղջիկը, հարցուց ան, պէտք է չաստուածուհի մը ըլլայ աս, որ մեզի այսպէս բաժնեց իրարմէ և յետոյ միացուց։

—Ո՛չ, տէր իմ, պատասխանեց Ֆերտինանտ, տեսնելով որ նոյն խաբկանքին մէջ կ'իյնար իր հայրն ալ, իրեն պէս երբ դեռ առաջին անգամ տեսած էր Միրանտան. մահկանացու մըն է ան ալ, բայց անմահ Նախախնամութենէն ինծի պարգեւուած. այն ատեն գտայ ես զայն, հայր իմ, երբ բան մը չէի կրնար հարցնել քու հաւանութեանդ մասին, որովհետեւ չէի կարծեր որ կենդանի ես դուն։ Բրոսբերոյի աղջիկն է ան։ Ան տուաւ ինծի նոր կեանք, ա՛ն եղաւ ինծի երկրորդ հայր՝ այս չքնաղ աղջիկը պարգեւելով։

—Ուրեմն հա՛յրը պիտի ըլլամ ես անոր, ըսաւ համախոհը. բայց ո՛հ, ի՛նչ խորթ բան է այդ, երբ մարդ կը պարտաւորուի ներողութիւն խնդրել իր զաւկէն։

—Պէտք չի կա՛յ ասոր, ընդմիջեց Բրոսբերօ, մոռնա՛նք մեր անցեալը, քանի որ այսքան երջանիկ վերջաւորութիւն մը ունեցան անոնք։ Եւ Բրոսբերօ գրկեց զայն ու ամրապնդեց իր ներողամտութիւնը, ըսելով միանգամայն անոր թէ, վերահսկող, ուղղադատ Նախախնամութեան կամքն էր որ ուզեց Բրոսբէրօն առաջնորդել այդ կղզին՝ որպէսզի իր աղջիկը կարենայ միանալ Ֆերտինանտի։

Բարեկամին խիղճը հանդարտեցնելու համար Բրոսբերոյի զրուցած այս վեհանձն խօսքերը այնքան լեցուցին անոր սիրտը ամօթով և խղճահարութեամբ՝ որ սկսաւ լալ և անկարող եղաւ խօսելու. ծերունազարդ բարի Կոնծալօն, տեսնելով այս ուրախառիթ հաշտութիւնը, ինք ալ լացաւ ու օրհնութեան աղօթքներ կարդաց երիտասարդ ամոլներուն գլխուն։

Այն ատեն, Բրոսբերօ ըսաւ անոնց թէ, իրենց նաւը՝ մէջի բոլոր նաւաստիներով՝ նաւահանգիստին մէջ ապահով կը կենար և թէ յաջորդ առտուն, աղջկանը հետ, իրենց պիտի ընկերանար ինք. «Միեւնոյն ժամանակ, աւելցուց, կը վայելէք միասին իմ քարայրիս պարգեւած հովանին, և իմ գիշերային ընդունելութեանս միջոցին, կը պատմեմ ձեզի այս կղզին առաջին անգամ ոտք կոխելէս ի վեր անցուցած կեանքիս բոլոր պարագաները»։ Ըսաւ, ու Գալիպանը կանչելով, հրամայեց անոր քիչ մը կերակուր պատրաստել և քարայրը կարգի դնել, որ ատեն, խումբին անդամները կը զարմանային այս տգեղ հրէշին այլանդակ ձեւին ու վայրագ երեւոյթը դիտելով, որուն համար Բրոսբերո կ'ըսէր թէ իր միակ յուսադիր ծառան է։

Բրոսբերո, կղզին մեկնելէ առաջ, արձակեց Արիէլը իր ծառայութենէն ի մեծ ուրախութիւն այդ չարաճճի սիրուն դեւին, որ, թէպէտ տերոջը հլու ծառան, բայց որ միշտ ախը կը քաշէր արձակ համարձակ կեանքի մը, օդային թռչունի մը նման, դալարախիտ ծառերու տակ, քաղցրահամ պտուղներու և անուշաբոյր ծաղիկներու մէջ։

—Ո՛վ իմ պատուական Արիէլս, ըսաւ Բրոսբերո պզտիկ դեւին, ահա կ'արձակեմ ա՛լ զքեզ և ազատութիւն կը շնորհեմ։

—Երախտապարտ եմ, սիրելի տէրս, պատասխանեց Արիէլ, բայց քու հաւատարիմ ծառայիդ միւս բարով ըսելէ առաջ, հրաման տուր, տէր իմ, որ առաջնորդեմ նաւը նպաստաւոր հովերով մինչեւ ձեր հայրենիքը և անկէ ետքը, երբ ազատ ըլլամ, ո՛հ ի՛նչ երջանկութեամբ պիտի ապրիմ ալ...։

Հոս Արիէլ սկսաւ երգել իր սիրուն մէկ երգը.

«Where the bee sucks, there suck I;
In a cowslip's bell I lie:
There I couch when owls do cry.
On the bat's back I do fly
After summer merrily.
Merrily, merrily, shall I live now
Under the blossom that hangs on the bough.» (*)

Ապա, Բրոսբերո թաղեց իր մոգական գիրքերն ու գաւազանը, որովհետեւ որոշած էր չզբաղիլ այլ եւս մոգական արուեստով։

Արիէլի լաւ առաջնորդութեամբ, հեշտին ճամբորդութենէ մը ետքը, ամէնքը չուշացան իրենց տեղը հասնելու։

Թարգմ. ԵՆՈՎՔ

ՎԵՐՋ

(*) Մեղուն ուր որ կը ծծէ, հոն կը ծծեմ ես.—Գարնանծաղիկին բաժակին մէջ կը պառկիմ ես.—Հոն կը քնանամ ես, երբ բուերը կու լան.—Ու չղջիկին կռնակը կը թառիմ.—Ո՛հ, ալ ազա՛տ, ուրախ զուարթ պիտի ապրիմ,—Ծաղիկներուն ու ոստերուն շուքին տակ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին անցեալ ուրբաթ օրուան նիստին վիճաբանութեանց գլխաւոր առարկան եղան պատերազմի խնդիրներ: Նախ գաղթային Նախարար Պ. Չէմպըրլէն հաղորդեց մարտ 26ին Լորտ Ռոպէրթսի հրատարակած յայտարարութեան ճիշդ պատճէնը որ սա է.

«Նկատելով որ անհրաժեշտ է Թրանսվալի կամ Օռանժի մէջ անհատական կամ հանրային ստացուածքները պաշտպանել հաւանական քանդումի մը կամ վնասներու դէմ, ներկայ յայտարարութեամբ կը ծանուցանեմ թէ ով որ հարաւային Ափրիկէի կամ Օռանժի երկիրներու սահմաններուն մէջ անհատական կամ հանրային ստացուածք մը քանդէ, և կամ անոր վընասէ, և կամ հաւանութիւն յայտնելով աջակցի, իր անձովը ու ստացուածքներովը պատասխանատու պիտի ըլլայ եղած քանդումին կամ պատճառուած վնասին:»

Պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուինտէմ, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ըսաւ թէ պոէր գերիներուն թիւը հինգ հազար է, մինչդեռ Պոէրներուն ձեռքը գերի ինկած Անգլիացիները 3466 հոգի են: Խորհրդականը յարեց թէ առայժմ գերինե[րու] փոխանակութիւն կատարել հարկ չկայ. թէ ոև է պոէր զինուոր եթէ հիւանդանայ, անգլիական զինուորի մը պէս պիտի դարմանուի, և թէ Սէնթ-Հելէն կղզիին մէջ առողջապահական ամէն միջոցներ ձեռք առնուած են Պոէր գերիներուն համար:

Երեսփոխանը կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեց ամերիկեան Հոլանտ ընդծովեայ շոգենաւին վրայ որ, ինչպէս ծանուցինք, կարեւոր փորձեր կատարեց Նիւ Եորքի մէջ: Ծովային նախարար Պ. Կոշըն այդ առթիւ սապէս պատասխանեց.

«Անգլիոյ ծովային Նախարարութիւնը ամենամեծ ուշադրութիւն կ'ընծայ ընդծովեայ շոգենաւերուն: Մինչեւ հիմա այդ շոգենաւերը միակ զէնք մը եղած ըլլալ կը թուին պաշտպանողականի վրայ մնացող ծովային տէրութեան ձեռքը, և բնական է որ այն ազգերը որոնք պատերազմի ատեն պաշտպանողականի վրայ միայ կ'ուզեն, ամէն ջանք պիտի ընեն ընդծովեայ շոգենաւերը աւելի կատարելագործելու համար: Մենք կը զբաղինք աւելի լաւագոյն միջոցներով, դէմ դնելու համար այդ յարձակումներուն, այդ տեսակէտով է որ գործնական առաջարկութիւններ իրենց արժէքը պիտի ունենան: Արդարեւ սա յայտնի է թէ միայն ընդծովեայ շոգենաւեր շինելը բաւական չէ ուրիշ շինողներուն ազդու կերպով համապատասխանելու համար, վասն զի ընդծովեայ շոգենաւերը չեն կրնար իրարու դէմ պատերազմիլ: (Ծիծաղներ և ծափահարութիւններ:)

Պ. Կոշընի այս պատասխանին զանազան մեկնութիւններ տրուեցան խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Անցեալ ուրբաթ Լոնտոնի մէջ հեռագիրները ծանուցին անգլիական յաջողութեան մը ու միանգամայն ձախողուածի մը լուրերը: Հանրութիւնը վարանոտ էր. չէր գիտեր թէ պէտք է՞ ուրախանա՞լ թէ տրտմիլ. վերջապէս տրտմեցաւ: Վաթսունութ Պոէրներու գերի իյնալը և Ֆրանսացի գնդապետի մը մահը հանրութեան համար փոխարինութիւն մը չնկատուեցաւ անգլիական հինգ գումարտակներու գերի իյնալուն որոնց, երեքը բրիտանական ընտիր զինուորներէ կը բաղկանան: Այն պարագան թէ այդ տեսակ աղէտք մը տեղի ունեցած է Պլէօմֆոնթայնի հարաւային կողմէն քանի մը քիլոմէթր հեռուն, ճշմարիտ տհաճութիւն մը առաջ բերաւ Լոնտոնի զինուորական ու քաղաքական շրջանակներուն մէջ, ուր անձկութիւն կը տիրէ թէ արդեօք դեկտեմբերի ձախողուածներուն շարքը, որոնք բոլորովին անհետացած կը կարծուէին, պիտի վերսկսի՞ն:

«ԹԱՅՄԶ»ԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզ շաբաթ օրուան իր թիւին մէջ հետեւեալ հեռագիրները հրատարակած է.

Պոշոֆ, 5 ապրիլ. — Այսօրուան ճակատամարտը որ յաջողութեամբ պսակուեցաւ, Պոշոֆի արեւելեան կողմը իննը մղոն հեռուն կատարուեցաւ: Լորտ Մէթուէնի հրամանատարութեամբ անգլիական կամաւորներու խումբ մը յանկարծակի պաշարեց 68 Պոէրներ որոնք բլուրի մը վրայ կը գտնուէին: Բրիքման գնդապետը ալ, Քիմպըրլիի թեթեւաշարժ հեծելազօրքերով կ'ընկերանար Լորտ Մէթուէնի: Պոէրները ունեցան ութ մեռեալ և վեց վիրաւոր: Ֆրանսացի գնդապետը Վիլլպուա Մարէօյլ սպաննուածներուն մէջ էր: Հրաշէկ պարունակող սայլ մը ձեռք անցուեցաւ:

Ուէբէնէր. — Անգլիական հետազօտիչներ առէն եօթը մղոն հեռուն թշնամիին հանդիպեցան, որով բուռն ճակատամարտ մը կատարուեցաւ: Հետազօտիչները լաւ դիրք մը ունէին՝ տուներէ և գիւղերէ պաշտպանուած: Անգլիացիներէն երեք ձի սպաննուեցան: Պոէրները երկու մեռեալ ունենալէ յետոյ ետ քաշուեցան: Անձնատուր եղած Պոէրները մտահոգութեան մէջ են և կը խնդրեն որ պաշտպանուին թշնամիին արշաւանքներուն դէմ, վասն զի ասոնք շատ խստութեամբ պատժած են Լէտիպրանտի և Թապանշուի մէջ զէնքընկէց եղողները:

Պլէօմֆոնթայն. — Պըշմանսքոբի շրջակայքը երեք թեթեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ: Պոէրները դէպի հարաւ կ'ուղղուին:

Բարեյուսոյ Գլուխ. — Շոգենաւերուն մէջ թիֆօս ու աղէտաւոր կը շարունակէ. Որոշուած է ցամաք հանել պոէր գերիներուն մեծ մասը: Այս առտու հազար հինգ հարիւր գերիներ Սիմընթաուն ցամաք հանուեցան:

Պլէօմֆոնթայն. — Քլէմէնց զօրավարը Ֆիլիփփոլիսէն, Ֆորսմիթէն ու Բէթրուզպուրկէն անցած ատեն, չորս հազար ապստամբներ հնազանդութիւն յայտնեցին:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Մ. Նահանգաց Երեսփ. Ժողովին հանրապետական կուսակցական Պ. Ռիչըրտսըն, խնդրեց Ժողովէն նկատողութեան առնել սա բանաձեւը.

«Երեսփ. Ժողովը խորին հոգածութեամբ կը հետեւի հարաւային Ափրիկէի երկու Հանրապետութեանց դիւցազնական կռուին՝ իրենց անկախութիւնը պաշտպանելու համար: Ժողովը իր ամենախորին համակրութիւնը կ'ուղղէ այդ քաջարի պայքարին համար, թէեւ անհաւասարութեամբ կը կատարուի:»

Հանրապետականներու կուսակցապետը չընդունեց այդ բանաձեւը:

ՕՌԱՆԺԻ ՀԱՐԱՒԱԿՈՂՄԸ

Մազէրուէն ապրիլ 6 թուականով կը հեռագրեն. — Անգլիական զօրախումբ մը այս միջոցիս Ուէբէնէր կը գտնուի, ուր սքանչելի դիրք մը գրաւած է: Լուր կայ թէ Պոէրները շատուոր են, բայց ուղղակի յարձակում մը չեն համարձակիր: Կը կարծուի թէ շրջանիկ շարժում մը պիտի կատարեն անգլիական դիրքին շուրջը, Բասութոլանտի սահմանագլուխը անցնելով: Կացութիւնը ծանր է, վասն զի Պասութոները գրգռուած են: Անգլիական գափէրի ոստիկանները, ոստիկաններու խումբի մը հետ, այսօր Մազէրուէն մեկնեցան և ուղղուեցան դէպի այն ճամբան որուն պիտի հետեւին Պոէրները, եթէ սահմանագլուխը անցնելով Պասութոլանտ արշաւեն: Այդ երկրին ցեղապետին՝ Լէրոթոտիի բացակայութիւնը շատ դժուարութիւն կը պատճառէ անգլիական ներկայացուցչին: Զինուորական իշխանութեանց կողմէ Պլէօմֆոնթայնի երկաթուղիին շինութեանց գործածուող բազմաթիւ բնիկներ զանազան պատրուակներով կը մեկնին, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ Պասութոներուն մէջ անսովոր տհաճութիւն մը կը տիրէ:

ՉԷԶՈՔՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Միջազգային իրաւաբանութեան գերմանացի բրօֆէսէօր մը Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկի մէջ յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ Պէյրայի ճամբով անգլիական զինուորներու փոխադրութիւնը բացարձակ բռնաբարում մըն է Բորթուկալի չէզոքութեան: Գերման բրօֆէսէօրը կ'եզրակացնէ թէ Պոէրները կատարելապէս իրաւունք պիտի ունենան Բորթուկալը թշնամի ճանչնալ, և պատերազմէն ետքը անկէ դրամական հատուցում մը պահանջել:

—Ռուս մամուլը կը դատապարտէ այն կարգադրութիւնը որով անգլիական զինուորներ Ռոտէզիա պիտի ղրկուին Պէյրայի ճամբով: Բացարձակ խզում մը կը նկատէ Բորթուկալի չէզոքութեան և անոր այդ ընթացքը ուղղակի հետեւանքը կը նկատէ Պէրնի իրաւարար ատեանին վճռին՝ Տէլակուայի երկաթուղիին խնդրին համար: «Անգլիա, կ'ըսեն ռուս լրագիրները, ակռաները կը կրճտցնէ իմանալով իրաւարար ատեանին վճիռը, և չկրնալով ձեռք անցնել Տէլակուան, ինչպէս կը յուսար, աշխատած է ուրիշ կէտի մը վրայ փոխարինութիւն մը ձեռք բերել, որով ուզած է գործադրել հին պայմանադրութիւն մը որ թոյլ կու տայ անգլիական զինուորներուն Պէյրայէն անցնելու»:

Նովոյէ Վրէմիա կ'ըսէ թէ Անգլիա այդ կերպով ասպարէզ կը կարդայ Եւրոպայի ու Ամերիկայի, և եթէ տէրութիւնները չվրդովուին, քաղաքակիրթ աշխարհը իրական ոճիր մը գործած պիտի ըլլայ հարաւային-Ափրիկէի հանրապետութիւններուն նկատմամբ: Նովոսթի բոլորովին հակառակը կ'ըսէ: Խօսելով այն բարեկամ յարաբերութեանց վրայ, որոնք պէտք է կենան Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ, կը դատապարտէ երկու երկիրներու միջեւ ատելութեան արծարծումը:

ԱԼՊՐԷԽԹ ԳՆԴԱՊԵՏԸ

Թայմզ շաբաթ օրուան իր թիւին մէջ սա հեռագիրը հրատարակած է.

Բարեյուսոյ Գլուխ, 5 ապրիլ. — Ալպրէխթ գնդապետը որ, ինչպէս յայտնի է, կարեւոր դեր մը կատարեց երկու հանրապետութիւններուն պաշտպանութեան գործին մէջ, և որ Քրոնէէ զօրավարին հետ Բարտէպէրկի մէջ գերի բռնուեցաւ, ճաշի մը ատեն իր տպաւորութիւնները յայտնեց երկու պատերազմիկներուն վրայ, ըսելով.

«Անգլիացիներուն հետեւակ զինուորները սքանչելի են: Կը յառաջանան դէպի այն տեղը, ուր աշխարհի և ոչ մէկ հետեւակը պիտի երթայ. մեր գերման հետեւակներէն ալ գերազանց են. բայց ձեր (Անգլիացիներուն) հեծելազօրքերը բան մը չեն արժեր: Նախ որ ինչ որ ալ պատահի իրիկունները իրենց վրանները կը դառնան: Երկու անգամ կարծեցի թէ թնդանօթներնիս երկուքը անոնց ձեռքը պիտի իյնան: Փոսի մէջ պահած էի և կորսուած կը նկատէի, բայց իրիկուն էր, այսինքն անգլիական հեծելազօրքերը իրենց վրանները դարձած էին, հետեւաբար թնդանօթներուս ոչ ոք դպաւ: Անգլիական թեթեւաշարժ հեծելազօրքերն ալ արժէք մը չունին: Լաւ զինուորներէ կը բաղկանան, բայց չեմ հասկնար թէ ինչ պատճառով ատոնք ձիերու վրայ դրուած են: Բան մը չեն կրնար ընել և միշտ կը ջանան իրենց գլխարկները բռնելու: Անգլիական թնդանօթները շատ սքանչելի են. բաց դաշտի մէջ կը յառաջանան, առանց հոգ ընելու պատահելիքը: Շատ կարգապահ են և լաւագոյն ազդեցութիւն մը գործեցին վրաս: Քրոնէէ բարի ու քաջ մարդ մըն է, բայց զինուոր չէ: Կրասքանի ճակատամարտին ատեն երբ կը տեսնէի թէ Անգլիացիները մեր առջեւը անշարժ կը մնան, բայց անոնց զինուորներուն թիւը հետզհետէ կը բազմանայ, ըսի Քրոնէէի. «Ի՞նչ պիտի ընէք. ձեր կողին վրայ պիտի յարձակին:» Քրոնէէ պատասխանեց. «Անգլիական հետեւակները երկաթուղիի գիծէն բնաւ պիտի չհեռանան. հոս պիտի մնան:» Օր մը անգլիական բոլոր հետեւակները հեռացած էին, ուստի զօրավար Քրոնէէ, հասկցաւ բանը և հրամայեց որ ատկէ հեռանանք, այնպէս ալ ըրինք: Ըմբռնեցի թէ մեր սայլերով Անգլիացիներուն ձեռքը պիտի իյնանք: Ըսի Քրոնէէի թէ պէտք է աճապարենք: Պատասխանեց թէ իր սայլերովը աւելի շուտ չի կրնար յառաջանալ: Ցրդորեցի որ թողու այդ սայլերը. մերժողական պատասխան տուաւ: Ասոր համար է որ կ'ըսեմ թէ Քրոնէէ զինուոր չէ: Պոէրները կարգապահութիւն չունին: Երբ իրենց հրամանատարին հետ բլուրի մը վրայ գտնուին կատարեալ կարգապահութիւն ունին: Ամէնքն ալ կը սպաննուին, առանց տեղէն շարժելու. բայց երբ Պոէր խումբ մը «հոս ենք» ըսէ, չեն հնազանդիր, և եթէ անոնց անհաճոյ հրաման մը տաք, ամէնքն ալ իրենց ագարակները կը վերադառնան:»

ԵՐԵՔ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 10 ապրիլ. — Պուլուվայօէն առնուած հեռագիրներ կը հաստատեն այն լուրը թէ մարտ 31ին Մէյֆքինկէն վեց մղոն հեռուն կատարուած յարձակումը ետ մղուեր է Պոէրներուն կողմէ: Բլումէր գնդապետը սաստիկ ճակատամարտ մը ետքը պարտաւորուեր է ետ քաշուիլ: Անգլիացիներուն կորուստն է 3 սպայ ու 7 զինուոր մեռած և 3 սպայ ու 24 զինուոր վիրաւորուած, 11 հոգի ալ անհետացած են:

—Կապէրոնէն (Մէյֆքինկի հիւսիսային կողմը) կը հեռագրեն թէ մարտ 31ի ճակատամարտին ատեն Բլումէր գնդապետը թեւէն վիրաւորուեր է թեթեւապէս:

—Սիմընթաունէն կը հեռագրեն ապրիլ 8 թուականով. — Փախած երեսուն Պոէր գերիներէն տասներկուքը ձերբակալուեցան: Թիֆոյէն նորէն չորս հոգի մեռան Պոէրներէն: Թիֆոն քաղաքին մէջ ալ ճարակելով մէկ մահ պատճառած է:

Ալիուալ Նորթ. — Ուէբէնէրի մէջ (Լէտիպրանտի հարաւային արեւմտեան կողմը, Պլէօմֆոնթայնէն Ալիուալ-Նորթ տանող ճամբուն վրայ) ամբողջ օրը սաստիկ ճակատամարտ մը կատարուեցաւ: Երկու կողմէն ալ կորուստը խիստ շատ է: Տէ Ուէթստորբէն (Թապանշուի հարաւային կողմը, Պլէօմֆոնթայնէն Ուէբէնէր տանող ճամբուն վրայ) Պոէրներու խումբ մը դէպի Ուէբէնէր կը յառաջանայ:

Բէքուանա. — Ապրիլ 5ի գիշերը ճակատամարտ մը կատարուեցաւ Մէյֆքինկի մօտ Պոէրներու և Քաֆիրներու միջեւ: Այդ վերջիններէն երեսունմէկ հոգի սպաննուեցան:

—Բիկկարս լեռներուն վրայ (Նաթալի սահմանագլուխ) և Օռանժի զանազան տեղերը ճակատամարտներ կը կատարուին:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Անցեալ շաբաթ իրիկուն տեղի ունեցաւ Լոնտոնի ֆրանսական առեւտրական Սենեակին տարեկան հացկերոյթը՝ նախագահութեամբ ֆրանսական դեսպան Պ. Բօլ Քանպոնի: Ներկայ էին նաև Իտալիոյ դեսպանը, Լոնտոնի Լորտ-Քաղաքապետը՝ Սըր Ալֆրէտ Նիւթըն, ուրիշ անգլիացի պաշտօնատարներ և Սենեակին նախագահը Պ. Տրէչ. Նաև ֆրանսական գաղթականութեան անդամները: Աղանդերի ատեն Պ. Բօլ Քանպոն ոտքի ելլելով բաժակ պարպեց Վիքթորիա Թագուհիին կենացը և ըսաւ.

«Պարոններ, կ'առաջարկեմ որ բաժակնիդ պարպէք վեհ. Վիքթորիա Թագուհիին կենացը: Թագուհին երկար ատենէ ի վեր աշխարհի սքանչացման արժանացած է թէ իբրեւ մայր և թէ իբրեւ կին իր առաքինութիւններովը: Ամէն երկրի սրտի տէր բոլոր անձերը պարտին յարգանք ու սքանչացում յայտնել Ն. Վեհափառութեան: Նաև բաժակ կը պարպեմ Ն. Ա. Բարձրութեան Գալլէսի Իշխանին կենացը: Իշխանը ամէնէն աւելի Ֆրանսայի մէջ ժողովրդականութիւն կը վայելէ. հոն աւելի ճանչցուած է, հանրածանօթ է անոր սիրալիր քաղցրաբարոյութիւնը: Գիտեմ թէ զիս շրջապատող Ֆրանսացիներն ալ ինծի հետ միեւնոյն զգացումը կը տածեն, երկար ու բարեբաստիկ կեանք մաղթելով Ն. Բարձրութեան:»

Այս խօսքերը կրկին ծափահարութիւններով ողջունուեցան և ներկաները յոտնկայս ունկնդրեցին Անգլիոյ ազգային երգը: Պ. Բօլ Քանպոն յետոյ բաժակ առաջարկեց Պ. Լուպէի կենացը որ ըսաւ, այնչափ հաստատակամութեամբ, արժանիքով և պարզութեամբ կը վարէ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահի պաշտօնը: Կրկին ծափահարութիւններով ողջունուեցան դեսպանին այդ խօսքերը և Մառսէյեզը երգուեցաւ: Լոնտոնի ֆրանսական Սենեակին նախագահն ալ Պ. Քանպոնի կենացը բաժակ առաջարկեց. Նաև ուրախութիւնը յայտնեց Լորտ-Քաղաքապետին ներկայութեանը համար, որ, ըսաւ, ցոյց կու տայ թէ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները խիստ մտերմական են, հակառակ անցաւոր փոթորիկներու: Պ. Բօլ Քանպոն ոտքի ելլելով սա բանախօսութիւնը արտասանեց.

«Պարոններ, Պ. Տրէչի խօսքերէն հասկցաք թէ Լոնտոնի ֆրանսական առեւտրական Սենեակը բոլորովին ազատ փոխանակութեան կուսակից է: Ես պիտի չմեղադրեմ զայն ատոր համար: Այն տեսակ շահեր կը ներկայացնէ որոնք իրաւունք ունին իրենց ձայնը լսելի ընել տալու, և ես ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ որ կառավարութիւնս լսէ այդ ձայնը: (Ծափահարութիւններ): Կը հաւատամ թէ կան վայրկեաններ, ուր մաքսապաշտութիւնը պարտաւորիչ կ'ըլլայ. կան նաև ուրիշ վայրկեաններ, ուր ազատ փոխանակութիւնը անհրաժեշտ է: Ատոր համար հարկ չկայ իրար անարգել, նախատել ու իրարու վրայ յարձակիլ: (Ծիծաղներ ու ծափահարութիւններ:) Աւասիկ Անգլիան որ ազատ փոխանակութեան պաշտպանը եղած է: Ո՞վ կրնայ ըսել թէ օր մը այն ալ մաքսապաշտ պիտի չըլլայ: (Ծիծաղներ և ծափահարութիւններ:) Վերջերս Ֆրանսա չէր ախորժեր ազատ փոխանակութենէ, կը յիշեմ թէ նախարարութիւն մը տապալեցաւ, օտար երկրի մը հետ առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքել ուզած ըլլալուն համար: (Ծիծաղներ և ծափահարութիւններ:) Բայց և այնպէս Ֆրանսա անցեալ տարի առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքեց Իտալիոյ հետ, որուն համար ես ու Իտալիոյ պաշտօնակիցս միշտ գոհ ենք: (Բուռն ծափահարութիւններ:) Պարոններ, ձեր առաջին պարտականութիւնն է տեղեկանալ թէ ֆրանսական վաճառականութիւնը ինչ շահեր ունի Անգլիոյ մէջ: Իմ պարտքս ալ է ձեր տեղեկութիւնները հաղորդել կառավարութեանս: Վստահ եղէք թէ բնաւ պիտի չթերանամ: Ուրիշ հաւաքական պարտականութիւն մըն ալ ունինք. այն է մերձեցում մը առաջ բերել երկու ժողովուրդներու միջեւ, որոնց համար կ'առարկուի թէ համաձայնելու վիճակին մէջ չեն, վասն զի, ինչպէս գիտէք, ատիկա առած կարգ անցած է: (Ծիծաղներ և ծափահարութիւններ:) Եւ սակայն այդ երկու ժողովուրդներուն միջեւ բոլորովին անհաշտելի շահեր չկան. անոնց առեւտուրը տարեկան երկու միլիառ ֆրանքի կը հասնի: Անգլիա հաստատուող Ֆրանսացիները գոհ են իրենց եղած ասպնջականութեան համար: Վերջապէս Ֆրանսա գալիք Անգլիացիները ճշմարիտ ու սիրալիր մտերմութեամբ պիտի ընդունուին: (Ծափահարութիւններ:) Աւասիկ, Պարոններ, թէ ինչո՛ւ համար պէտք չէ շատ կարեւորութիւն տալ երկու կողմէն հրատարակուած երեւակայական լուրերուն: Խոստովանելու է որ Ֆրանսացի օրագրողները եթէ երբեմն գրչի ծայրայեղութիւններ կ'ունենան, անոնց անգլիացի պաշտօնակիցներն ալ այդ մասին ետ չեն մնար: (Ծիծաղներ ու ծափահարութիւններ:) Ճշմարտութիւնը այն է թէ ձեզմէ անոնք որ մեր Արուեստահանդէսը պիտի այցելեն, հոն պիտի տեսնեն աշխատասէր, լուրջ և խաղաղասէր ժողովուրդ մը. համոզուած եմ որ իրենց այդ այցելութեան առթիւ աւելի շատ պատճառներ պիտի գտնեն, որպէս զի երկու երկիրները իրարու մօտենան և զիրար յարգեն: (Երկարատեւ ծափահարութիւններ:)»

Յետոյ Իտալիոյ դեսպանը խօսելով բաժակ առաջարկեց Բարիզի Արուեստահանդէսին յաջողութեանը համար: Լորտ քաղաքապետն ալ նոյն առաջարկութիւնը ըրաւ:

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը ու կայսրուհին Աւագ շաբթուն սկիզբը Մոսկուա երթալով երկու շաբաթի չափ հոն պիտի մնան: Պալատական բոլոր պաշտօնատարները պիտի հետեւին Նոյին Վեհափառութեանց: Մոսկուայի քաղաքապետութիւնը 25,000 ռուբլի վարկ մը սահմանեց՝ Կայսեր ու Կայսրուհիին ընդունելութեան ծախքին համար:

ԱՆԳԼԻՈՅ Թագուհին Երկուշաբթի օրը կառքով պտոյտ մը կատարեց Տըպլինի փողոցներուն մէջ և ամէն կողմ համակրական եռանդագին ցոյցերով ողջունուեցաւ:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՔՈՐԷԱ. — Ռէօթէր կ'իմանայ թէ Մազամբոյի նաւահանգիստը Ռուսիոյ թողելու մասին Ռուսիոյ, Քորէայի և Ճափոնի միջեւ կատարուած բանակցութիւնները տակաւին արդիւնք մը չեն ունեցած, սակայն աւարտած ալ չեն:

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Գերմանիոյ մամուլը միաձայնութեամբ կ'ողջունէ Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր այցելութիւնը, հաւաստելով զայն նոր գրաւական մը Եռեակ Զինակցութեան հաստատուն հիմերու վրայ գտնուելուն և Գերմանիոյ ու Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դաշնակցութեան մտերմական հանգամանքին: Վիլհէլմ կայսրը հեռագիր մը ուղղելով Պէրլինի Քաղաքապետին ծանուցեր է Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր ուրախալի այցելութիւնը, «որպէս զի, յարեր է, քաղաքացիները ժամանակ ունենան քաղաքը զարդարելու, ընդունելու համար իր պատկառելի և հաւատարիմ դաշնակիցը:»

ԼՈՐՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ նիստը, զատկական տօներու պատճառով, յետաձգուեցաւ մինչեւ ապրիլ 17/30:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Ծերակոյտը ընդունեց ելմտացոյցը ինչ ինչ փոփոխութիւններով, որով Երեսփ. Ժողովին պիտի վերադարձուի:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Եօրկիոս Թագաւորը որ ականջի հիւանդութենէ կը տառապի, մօտերս Վիէննա պիտի երթայ, մասնագէտի մը խորհուրդ հարցնելու համար:

ՄԱՐՈՔ. — Սպանիոյ նախարարապետ Պ. Սիլվէլա անցեալ շաբթու Մարոքի խնդրին վրայ յաջորդաբար երկար տեսակցութիւններ ունեցեր է Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի դեսպաններուն հետ:

—Թանճէրէն կը հեռագրեն թէ Մարոքցիներէ կազմուած յանձնաժողով մը Էսէն (Գերմանիա) գացեր է ստանալու դաշտային այն թնդանօթները որոնք անցեալ տարի յանձնարարուած էին:

Ներքին լուրեր

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԸ. — Իգտամի մէջ կը կարդանք. «Ութ-տասը օրէ ի վեր օսմ. հանրային պարտքի սակերը փոխելու մասին զրոյց մը կայ: Մեր առած տեղեկութեան նայելով, ատոր վերաբերեալ ծրագիրը, անցեալները, խորհրդակցութեան ենթարկուեր է ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ, սակայն գործադրութիւնը առ այժմ յետաձգուած է:»

ԳԱՐԱՊԷՋԻԼԷՐ Աշիրէթէն կազմուած կայս. անձնապահ հեծելազօրքերու գումարտակը մարզուեցաւ կայս. Թիկնապահներու կողմէ:

Բ. ԴՌԱՆ մէջ հաստատուած Թէսքիրէլթի Սնտուկին համար, ինչպէս յայտնի է, իբրեւ հասոյթ վար կը դրուին կառավարական պաշտօնեաներու տրուած ճամբու ծախքին հարիւրէն հինգը: Արդ, կրթական նախարարութեան պաշտօնեաներուն և վարժարանի ուսուցիչներուն համար խնդրուած էր որ զերծ մնան այդ որոշումէն, սակայն ձեռնհաս իշխանութիւնը չէ ընդունած և որոշած է որ ատոնց տրուելիք ճամբու ծախքերէն ալ հարիւրէն հինգը վար դրուի:

ՇԱՐԱՔՆԵՐՈՒ Ընկերութիւնը, իր պայմանադրութեան տրամադրութեանց համաձայն, արտօնուած է շոգեմակոյկներով և ժամ փինով ուղեւոր փոխադրել Պոլսոյ քարափէն Ղալաթիոյ քարափը և փոխադարձաբար: Ընկերութիւնը, ըստ այնմ Եւրոպայի մէջ չորս հատ շոգեմակոյկ շինած և առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմած է քիչ ատենէն փոխադրութեանց ձեռնարկելու համար: Այդ շոգեմակոյկներուն վրան ծածկուած է և բաւական ալ արագընթաց են:

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱՅԻ մէջ գումարուած առեւտրական միջազգային համաժողովին որոշումները հաղորդուած են նաև օսմ. կառավարութեան:

ՑՈՐԵՆ ԵՒ ԳԱՐԻ. — Առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը մինչեւ հիմա 13 նահանգներէ և քանի մը գաւառներէ տեղեկութիւն առած է ցորենի ու գարիի բերքերուն քանակութեանը վրայ: Ատոնցմէ վեց նահանգներու և երեք գաւառներու բերքերը միայն տեղական պէտքերուն բաւելէ զատ կրնան ալ արտածուիլ: Աւասիկ այդ նահանգները ու գաւառները.

	ցորեն	գարի
Սըվազ Նոր քիլէ	1,187,725	766,000
Գասթէմունի	1,713,099	
Մանասթըր	1,348,428	566,381
Պոլու	31.000	
Խարբերդ	15,300	
Գոնիա	4,612,000	87,000
Չաթալճա	42,500	93,000
Իզմիտ	297,000	221,000
Երուսաղէմ	115,500	418,500

ԹՈՒՆԷԼԸ. — Յայտնի է թէ Ղալաթիոյ Թունէլին մենաշնորհը տրուեցաւ Կազալէ էֆ.ին: Ատոր պայմանադրութիւնը անցեալ օր ստորագրուեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան և արտօնատէրին կողմէ: Այս վերջինը յանձնեց հարկ եղած երաշխաւորութեան գումարը:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐԸ. — Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ կրթական նախարարութիւնը որոշած է տուրք մը գանձել գիրքերու հրատարակութեան համար տրուած արտօնագիրներէն: Այդ տուրքը երեք կարգի պիտի բաժնուի՝ մէկ, երկու և հինգ ոսկի:

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Մասնաւոր հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պարսկաստանի մէջ, Սուլէյմանիէ գաւառին կողմը, երեւան ելած ժանտախտը կը ճարակի: Պարսկ կառավարութիւնը բժիշկներ ղրկած է տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու համար:

ՏԻԳՐԻՍԻ ԵԶԵՐՔԸ. — Բարիզի աշխարհագրական Ընկերութեան ժողովարանին մէջ տոմինիկեան Հայր Կոլլան վերջերս հրապարակախօսութիւն մը կատարեց՝ Տիգրիսի եզերքը՝ մինչեւ Ճէզիրէ կատարած ուղեւորութեանը վրայ: Հայր Կոլլան նոյն գետին վրայ ընդարձակ տեղեկութիւններ տալէ ետքը, բացատրեց այդ տեղերու հողին բնոյթը և Տիգրիսի երկու եզերքները գտնուած ժայռերուն երկրաբանական ծագումը: Նաև պատմական տեղեկութիւններ ալ տուաւ: Ատենաբանը պարզեց այդ գետին եզերքը բնակող ցեղերու ազգաբնակութիւնը և իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնները:

ԼՈՅՏԻ շոգենաւային Ընկերութ այս տարի 18էն 21 ֆիօրին շահաբ պիտի վճարէ:

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանին խառ ժողովին նորընտիր անդամներէն Գ. Սթավրօ և Սէրաֆիմոս հրաժարեցան.

ԽԱՀՈՒԷԻ ԳԻՆԸ. — Եւրոպայի շ պարականներուն վրայ խահուէի գինը ե փը բարձրացեր է. Ասոր պատճառ կը մարուի անցեալ տարուընէ մնացած պ րաստ քանակութեան նուազիլը և բերքին քիչ ըլլալը: Նոր բերքը Սանթ մէջ $5\frac{1}{2}$ միլիոն կ'ենթադրուի և Ռիօ մէջ ալ $2\frac{1}{2}$ միլիոն պարկ:

ԵՓՐԱՏ ԳԵՏԻՆ հովիտը մշակելի ընե լու համար այդ գետէն ջրանցքներ պի տի շինուին: Ատոնց երկուքին պէտք եղած գործողութիւնները աւարտած բացումը մօտերս պիտի կատարուի.

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ. — Մաքսայի պաշտօնեաները, առջի օրը, Ղալաթի քարափին վրայ ֆրանսական շոգենա մը մէկ պաշտօնեան՝ Օկիւսթ վէյ ձե բակալեցին որ կանանց յատուկ քօրսէ դրած և անոնց մէջ մաքսատունէ փա ցուած ապրանքներ պահած էր: Ատոն գրաւուեցան և մարդը յանձնուեցաւ Բ րայի ոստիկանութեան:

ԹՐԱՆՍԻԹ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ. — Իգտ ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադր թիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ ուրիշ տե ղրկելու համար Թրանսիթի եղանակով Պոլիս բերուած ապրանքներու մա զեղծումներ կը գործուին: Այդ ապրան ները, ուրիշ շոգենաւերու ժամա սպասելով, մաւոնաներու մէջ կը Ոսկեղջիւրի մէջ կամ ուրիշ տեղեր միջոցին, կը յարէ Իգտամ, ապրանքն րը իրենց վաճառատուները կը տա զանոնք, փոխանակ օտար երկիրներ կելու: Այդ կերպով մաքս, եւն. չեն Առջի օրը այդ կերպով խամ փոխադրուեր է Պալըք Բազարի վա ռատունները, բայց ձեռնհաս պաշտ նարանը իմանալով, այդ վաճառա ներուն նկատմամբ օրինական գործ թիւնները կատարելու ձեռնարկեր է

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութ նկատելով որ գաւառի ժողովրդեան մաք մարդահամարի տոմարին մէջ ձանագրուած անհատներու անունով ցագիր կ'առնեն և գործածութեան լու նպատակով ուրիշ տեղեր կ'երթ նկատելով որ ոմանք ալ ոստիկաննե և ոստիկան-զինուորներու սպաներուն կամ կառավարական ուրիշ պաշտօնեան րու միջնորդութեամբը երաշխաւոր կու տան և իրենց տեղին մարդահամար տոմարին օտարականներու մասին կ'արձանագրուին. Նաեւ այդ կերպով իրենց ձեռք բերած Օսմանեան թէզքէրէ ներուն յենլով ուրիշ գաւառներէ անցա գիր կը ստանան, նկատելով որ 130 յունուար 6ի զեկոյցին համաձայն, պա ժի կ'ենթարկուին անոնք որ ուրիշի անու նով անցագիր կը ստանան ու կը ճամբոր դեն, և նկատելով որ Օսմանեան թէզքէրէ սիները պէտք է իւրաքանչիւր անձի բնակած թաղին կողմէ տրուած իմամ պէրի մը համաձայն յանձնուին, մինչ այս ու այն անձին երաշխաւորութե եթէ տրուին, անպատշաճ են և պատա խանատուութեան կ'ենթարկեն պատշ եալ պաշտօնեաները, հրահանգ ուղղ ամէն կողմ որ այդ մասին ուշադրութ ըլլալով տեղի չտրուի անկանոն գործա նութիւններու:

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը հրահանգ ստա ցաւ որ Դ. Ե. ու Զ. զօրաբանակաց ջաններուն Աշիրէթներէն առնուած զի ուորները հեծելազօրքերու մէջ ծառ յեն, վասն զի ձի հեծնելու շատ վարժ ըլլալով անոնց մարզանքը դիւրութեամբ կատարուի. Նաեւ անասնաբուժութեան ալ տեղեակ ըլլալով կրնան այդ կերպով ալ օգտակար ըլլալ:

ՀԱԼԷՊԻ Զօր գաւառակէն մինչեւ Մի ջագէտք եղած տեղերը գտնուող վաչկա տուն ցեղերուն բնակութիւն հաստատե տալով անոնցմէ զինուոր ալ պիտի առ նուի: Այդ առթիւ հրահանգ տրուած է որ այդ ցեղերուն մարդահամարը կատա րուի:

ՊԱՀԱԿԱՆՈՑՆԵՐԸ. — Ձեռնհաս պաշ տօնարանը ծանոյց ամէն կողմ քննել գա ւառներու պահականոցները և տեղեկա գիր գրել թէ անոնցմէ ո՞րչափը նորոգութեան պէտք ունին և ինչ ծախքի կարօտ են:

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Գայսէրի շոգենաւը Տրապիզոնէն Կ. Պոլիս գալու միջոցին Սինոպի բացերը մեքենայի խանգարում մը ունեցեր է: Մախսուսէի վարչութիւնը հեռագրով տեղեկութիւն ստացած ըլլալով երէկ Մէրսին շոգենաւը և նաւամ ղրկեց: Մէրսին շոգենաւը Գայսէրիի ճամբորդները Կ. Պոլիս պիտի փոխադրէ:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ. — Անցեալ Իզմիրի մօտ պատահած երկաթուղիի արկածին զոհ գացող Օր. Վիրժինի Տէ պաշտօնեային ընտանիքը երեք հազար ոսկ հատուցում կը պահանջէ Գասապայի և կաթուղիի Ընկերութենէն: Արկածին պատճառ եղող մեքենավարը դատարանի պիտի ենթարկուի:

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Երէկ մայրաք ղաքս ժամանեցին 19 տնուոր 93 հոգի գաղթականներ՝ Սէլանիկէն, 3 տնուոր 9 հոգի գաղթականներ՝ Սեփաստոպոլէն և տնուոր 32 հոգի գաղթականներ՝ Գօ Թոմէն:

ԳԱՍՏԷՄՈՒՆԻԷՆ Կ. Պոլիս գալիք ուրիշ տեղեր երթալիք ուղեւորները բժշ կական քննութեան մը ենթարկուելէ ետքը անցագիր պիտի ստանան։ Այս որոշումը տրուած է գաղղիական ախտին հարածումը արգիլելու համար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթանի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնէ Սէն Վէնսան տը Բօլի մայրապետներուն վարած բարենպատակ հաստատութեանց նիւթական բացը գոցելու համար։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ կը գրեն թէ այս օրերս բաւական անձրեւ տեղացած ըլլալով կը յուսացուի թէ հունձքերը առատ պիտի ըլլան։ Հնդկաստանի սովն ալ լաւ ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ Միջագետաց հունձքերուն վրայ, վասն զի Արաբիոյ արեւելեան եզերքին ժողովուրդը ընդհանրապէս արմտիքները Պոմպէյէն ու Քուրաչիէն կը գնէ, մինչդեռ այս տարի, սովին պատճառով, Միջագետաց բերքերուն պէտք պիտի ունենայ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ այսօր արձակուրդով Ռուսիա կ'ուղեւորի։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ Սըր Թոմաս Լիփթըն երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց իր Էրին զբօսանաւով։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ մօտերս նոյն նաւահանգիստը պիտի ժամանէ Միջերկրականի անգլիական նաւաբաժինը որ տասներկու յածանաւէ ու չորս թորփիլանաւէ կը բաղկանայ և ունի 7500 նաւազ։

ՓՈԹՈՐԻԿ.—Իզմիրի մէջ անցեալ չաբաթ գիշեր սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով, պարտէզներու բազմաթիւ ծառեր արմատախիլ ըրեր է։ Նաւահանգիստին մէջ ալ նաւակներ խորտակուեր են։

ԱՄԱՍԻՈՅ Լատիք գաւառակին մէջ Մարտ 20ին սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով Սէրայ, Ճամիի Ճէտիտ ու Քիլիսէ թաղերուն մէջ մեծ վնասներ հասուցեր է պտղատու ծառերուն։ Երկու հարիւր չափ տուներու կղմինտրները ու պատուհաններ կոտրտեր են։ Արտերու մէջ աշխատող մշակները գետինը նետուեր են, բայց բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չէ պատահած։

—Ամասիայէն կը գրեն Իգտամի թէ քանի մը տարիներէ ի վեր թէ՛ Ամասիայի մէջ և թէ շրջակայքը անասնոց գողութիւն կը կատարուի, մեծ վնաս պատճառելով ժողովուրդին։ Քաղաքներէն ու գիւղերէն գողցուած անասուններու թիւը հազար հինգ հարիւրը կ'անցնի։ Այդ գողութեանց պատճառաւ ոճիր մըն ալ գործուեր է։ Անասնոց տօնավաճառին մօտ քանի մը եզեր արածող Հասան անուն տղու մը վրայ գողերը յարձակեր են, անասունները յափշտակելու համար, բայց տղան ընդդիմացեր է։ Ասոր վրայ գողերը սպաններ են Հասանը։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Վաթսունը հինգ հոգի խեղդուած.—Երէկ գիշեր Սեւ Ծովի բերանը, փարոսին տուայլին մօտ, երկու առագաստանաւեր, որոնք փայտ բեռցած էին յանկարծակի ծագած փոթորկի մը բռնուելով շրջեցան։ Ասոնց ետին կապուած խոշոր մաւոնաններ անմիջապէս չուանները կտրելով ազատեցան։ Երկու առագաստանաւերուն նաւապետները ու նաւազները՝ ընդամէնը վաթսունըհինգ հոգի, սկսան օգնութիւն կանչել։ Ածուխ բեռցած առագաստանաւ մը՝ որ նոյն միջոցին անկէ կ'անցնէր, շատ աշխատեցաւ զանոնք ազատելու, բայց փոթորկին սաստկութենէն չկրցաւ բան մը ընել։ Հետեւաբար այդ վաթսունը հինգ հոգին խեղդուեցան։ Այդ երկու առագաստանաւերը կը վերաբերէին վաճառական արքանի Մէնձէտ էֆ.ի։ Մէկը 140 թոնօ տարողութիւն ունէր, իսկ միւսը՝ 200։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ առտու Բերա Բէյէօղլու թրամուէյի կառք մը կոխոտեց Եանքօ անուն ծերունի բանջարավաճառ մը որուն ձախ ոտքը կտրուեցաւ։ Վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ։ Վիճակը ծանր է։ Կառապանը՝ Քէօսթէնտէլի Ալի ձերբակալուեցաւ։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ Ղալաթիոյ Վօյվօտայի փողոցէն անցնող կառք մը փոքր աղջիկ մը կոխոտելով ոտքը վիրաւորեց։

ԹՈՓՀԱՆԷԻ կողմը, առջի գիշերը, Սոթիրի Ցակոբ ու Թաւուշ անուն անձերը կռուի բռնուեցան։ Սոթիրի վիրաւորեց Ցակոբը գլուխէն։ Պատճառը այն էր թէ Ցակոբ անպատշաճ ընթացքի մը մէջ գտնուած էր Սոթիրի նշանածին հանդէպ։

ՇԻՇԼԻԻ կողմը Գոմոնթիի գործարանին դռնապանին կողմէ վիրաւորուած սերբիացի Իլիա որ գերմանական հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուէր աղջի գիշերը մեռաւ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը երկուշաբթի գոց պիտի ըլլան լատինական Զատկին առթիւ։

SANTAL MIDY

Երբ արտադրութիւն մը անվիճելի կերպով լաւ է, պէտք չունի ռէքլամի։ Իր ամէնէն գործօն տարածիչներն են իր բուժած հիւանդութիւնները։ Ուրեմն ինչ պէտք կայ գովելու այն օր օրի յաջողութեան վրայ, որ Սանդալ Միտին կը գտնէ։ Այն երիտասարդները՝ որոնք անոր կը պարտին իրենց առողջութիւնը, անոնք կը կազմեն այսօր։

Թէեւ մեր քաղաքը բաւական ատենէ ի վեր առաջդիմութեան շաւղին մէջ մտած է շատ մը օգտակար ձեռնարկութեանց շնորհիւ, ու կրնայ կատարելապէս համեմատուիլ Եւրոպայի ամենամեծ մայրաքաղաքներուն հետ, բայց կայ ուրիշ ձեռնարկութիւն մըն ալ որ ապահովաբար մեծ օգտակարութիւն մը կրնայ ունենալ և որ գոհացուցիչ կերպով կը կիրարկուի քաղաքակիրթ Եւրոպայի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

Հոս ակնարկել կ'ուզենք Ամուսնական Ընկերութեանց՝ որոց նպատակն է դիւրացնել ամուսնական փոխ-խնայողութեան մը միջոցաւ ամուսնութիւնը՝ զոր յաճախ կնքելու համար մարդ չի կրնար պէտք եղած դրամը գտնել ու կ'իյնայ մեծ յուսահատութեան մը մէջ որ ընդհանրապէս տռամաթիք վերջաւորութեան մը կը յանգի։

Նմանօրինակ ընկերութիւն մը կազմուած է նաեւ Սերպիոյ մայրաքաղաքին՝ Պելկրատի մէջ, Compagnie Serbe mutuelle de Belgrade, pour favoriser le mariage» անուան տակ։ Այս ընկերութիւնը նկատելով որ նմանօրինակ ձեռնարկ մը չէ եղած մայրաքաղաքիս մէջ, լաւ գաղափարը յղացած է գործակալութիւն մը հաստատել հոս, անոր վարչութիւնը յանձնելով Պ. Խայիմ Քօհէնի՝ որ ամէն կերպով կարող է այդ պաշտօնը վարելու։ Այդ գործակալութիւնը գոհացուցիչ ու բոլորովին նպաստաւոր պայմաններով դրամ պիտի հայթայթէ այն բոլոր երիտասարդներուն ու երիտասարդուհիներուն՝ որոնք ամուսնանալ կը փափաքին. մեր ընթերցողները այդ պայմանները որոշապէս պարզուած պիտի գտնեն այն ծրագրին մէջ՝ զոր այսօր կը հրատարակենք Դ. էջին մէջ։

Առ այժմ, ուրիշ բան չենք կրնար ընել եթէ ոչ գովել Սերպ Ընկերութեան այս ձեռնարկութիւնը, և անոր Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը յանձնարարել մեր ընթերցողներուն և ընթերցողուհիներուն. գործակալութիւն մը մանաւանդ որ առաջին անգամ ըլլալով հաստատուած է մայրաքաղաքիս մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նոր Նախիջեւանէն (Տօնի վրայ) հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ ի մասին Բագուի դերասանական խումբին և մասնաւորապէս Տիկին Սիրանոյշի. «Մենք շլացած ենք, բառ չենք գտնում արտայայտելու մեր հիացումը։ Ծայրէ ծայր լիքը թատրոնը ամբողջովին սկզբից մինչեւ վերջը դղրդում էր. հասարակութեան կարծես մի սովորականից դուրս բան ապշեցրել և հմայել էր և մոռանալ էր տուել ամէն բան, ապրեցնում էր միայն Մարգարիտայի տանջանքներով։ Տիկին Սիրանոյշ խաղում էր Կամելիազարդ Տիկինը։ Տիկին Սիրանոյշի մասին, մենք, Նախիջեւանցիներս, միայն հայ լրագրութիւննից գիտենք, իսկ տեսնել նրա խաղը՝ մեզ վիճակվում է միայն այսօր։ Եւ առաջին խաղով Տիկին Սիրանոյշ ապացուցեց, որ ինքը սովորականից դուրս և զուտ, անխառն տաղանդ է։ Նա դիւթում է իր խաղով, նա ապրում է և ապրեցնել է տալիս ուրիշներին իր զգացումով. Նրա մետաղական ձայնի մէջ յուզիչ դրութիւններում այնքան լաց է արտայայտվում, որ դիտողը անկարող է զսպել իր արտասուքը։ Հինգշաբթի, Մարտ 9ին, խաղացուել է Մեդեա։»

—Այնթապէն կը գրեն մեզ Մարտ 14 թուականով.— «Տասը օրէ ի վեր Արաբկիրի առաջնորդ Գեր. Մուշեղ վարդապետ քաղաքս կը գտնուի։ Տէտէսի կիրակիին քարոզեց եկեղեցին և բացատրեց կեանքին ու պարապոյ ժամերուն լաւագործածութեան օգուտները։ Բնական էր, որ իր քարոզը շատերուն անհասկնալի մնար, քանի որ քաղաքիս բնակիչներուն մեծամասնութիւնը հայերէն չգիտեր. Քարոզին ներկայ էին Գոլէճի բողոքական բրոֆէսօրներէն երեքը։

«—Կիրակի օր կէսօրին, տիկին Տօքթ. Շէբըրթ այցելեց Արաբկիրու Գեր. առաջնորդին, ու Հայ. Եկեղեցւոյ այս ու այն ծէսերու ու զանազան խնդիրներու մասին բացատրութիւններ ուզեց։ Տիկին Շէբըրթ թէպէտ բողոքական, բայց մեր եկեղեցւոյ Ս. Հաղորդութեան կը մասնակցի, ու մասնաւոր համակրանք ունի մեր եկեղեցւոյ հանդէպ։ Արաբկիրի որբանոցին Ս. Գրոց մեծադիր ու փոքրադիր պատկերներ նուիրեց։

«—Արաբկիրի առաջնորդ Տ. Մուշեղ վարդապետ բողոքական գոլէճի տեսչութեան կողմէ երէկ հրաւիրուած էր խօսիլ Գոլէճի աշակերտներուն. Ժամը 10ին աշակերտներուն խօսեցաւ երեք քառորդ ժամու չափ, բացատրելով մտքի և հոգիի զուգընթաց գիտութեան և հաւատքի միացման օգուտները, ու յետոյ օրհնեց դպրոցն ու աշակերտները։ Բանախօսութենէն առաջ ու յետոյ աշակերտներն երգեցին ու նուագեցին, իսկ հանդէսը փակուեցաւ ձայնաւոր «Հայր մեր»ով։ Բանախօսութենէն յետոյ Գեր. Մուշեղ վարդապետ այցելեց Տօքթ. Շէբըրթի տիկնոջ, Պատ. Մանասէ Կ. Փափազեանի հետ։ Մուշեղ վարդապետ՝ Սաղաթճիլեան կտակի խնդիրը ըստ բաւականին կարգադրած, վաղը կը մեկնի քաղաքէս։

«—Այս շաբթու քանի մը ուխտաւորներ մեկնեցան դէպի Երուսաղէմ։»

—Սեւաստիոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Պետրոս Արքեպիսկոպոս որ վերջերս Թոգատ կը գտնուէր, ժողովուրդին օգտակար նորութիւն մը մտածեր է, տեղւոյն ազգ. վարժարանի սրահին մէջ հաստատելով կիրակնօրեայ քարոզչութիւններ՝ աշխարհականներու կողմէ։ Թղթակից մը մեզ կ'իմացնէ թէ Տ. Պետրոս Սրբազան այդ քարոզներուն հոգը յանձնած է մեր Թոգատի աշխատակիցներէն Պ. Միսաք Փանոսեանի, որ բաւական ատեն Արմաշու Դպրեվանքին մէջ աշակերտելէ և հոն կէս կրօնական, կէս աշխարհական լաւ ուսում մը ստանալէ ետքը իր ծննդավայրը՝ Թոգատ վերադարձած էր, տեղւոյն Ազգ. վարժարանին մէջ ուսուցչական պաշտօն ստանձնելու համար։ «Այդ քարոզութեանց առաջին կիրակին,—կը գրէ թղթակիցը,—Պ. Միսաք Փանոսեան բացատրեց երեսը խաչակնքելու սովորութիւնը, ըսելով թէ այդ սովորութիւնը նորամուտ բան մը չէ. ըսաւ թէ Ս. Բարսեղ Հայրապետ երեսը խաչ հանելու սովորութիւնը առաքելական կը համարի, և թէ Ս. Կիպրիանոսի վկայութեան համեմատ, այդ սովորութիւնը ի գործ կը դրուէր Մկրտութեան միջոցին։ Պ. Միսաք Փանոսեան ընդլայնելով իր նիւթը, բաւական խօսեցաւ անոր վրայ։ Քարոզէն վերջ ներկայ բազմաթիւ ժողովուրդէն շատեր մօտենալով իրեն, իրենց շնորհակալութիւնը յայտնեցին և շնորհաւորեցին զինքը ձեռք բերած յաջողութեանը համար։ Այս կրօնական հանդէսը փակուեցաւ Ներսէս վարդապետ Մկրտիչեանի և Տ. Ցակոբ քահանայի օրհնութիւններով։» Պ. Փանոսեան ամէն կիրակի պիտի շարունակէ ընել իր աշխարհականի քարոզները, ու մեր թղթակիցը՝ Դ. Փ. յոյս կը յայտնէ թէ ներկայ ժողովուրդը կիրակէ կիրակի ա՛լ աւելի պիտի ստուարանայ։

—Տիարպէքիրի առաջնորդական տեղապահ Տ. Եզեկիէլ վարդապետ, եռամսեայ արձակուրդ մը խնդրած է, Պոլիս գալով իր առողջութիւնը դարմանելու համար։ Տ. Եզեկիէլ վարդապետ այս առաջին անգամը չէ՛ որ այսօրինակ խնդիրքը կ'ընէ։ Կը կարծենք թէ այդ արտօնութիւնը լաւ ազդեցութիւն պիտի ընէ, տեղւոյն թեմական գործերուն վրայ, մանաւանդ այն ատեն՝ երբ Տ. Եզեկիէլ վարդապետ Տիարպէքիրի առաջնորդական ընտրութիւնը կատարելէն ետքը բարեհաճի Կ. Պոլիս վերադառնալ։

—Ռուսական Կասպի թերթէն կը տեղեկանանք թէ Ախալքալաքի երկրաշարժէն արկածեալներու օգտին Բագուի մէջ մինչեւ այսօր հաւաքուեր է 21,521 րուբլի որուն 1500 րուբլին տուեր է ծանօթ բարեգործ ու թատերատէր Հաջի-Զէյնալ-Աբդին Թաղիէվ։ Ինչպէս յայտնի է, Թաղիէվ պարսիկ է ազգով։ Արկածեալներուն ի նպաստ Բագուի մէջ բացուած այդ հանգանակութիւնը տակաւին կը շարունակուի։

—Եգիպտոսի ազգայինները 30 ոսկի ղրկեր են Ազգ. Պատրիարքարան՝ ի նպաստ գաւառային կարօտեալներու։

—Բժշկական Ժողովի վերջին նիստին մէջ, Տօքթ. Ցակորոֆ էֆ. շահեկան բանախօսութիւն մը արտասաներ է յղութեան և ծննդաբերութեան մասին։ Տօքթ. Ցակորոֆ էֆ.ի կարծիքով, ամէն յղի կին, յղութեան առաջին օրերէն իսկ պէտք է ենթարկուի մանկաբարձին հսկողութեան, քանի որ այս վերջինը ամէն մէկ վայրկեան կրնայ իր պաշտօնը կատարելու հարկին մէջ գտնուիլ։ Հիմնուելով իր աշխատասիրութեանց վրայ՝ որոնք հրատարակուած են Բարիզի մէջ, Տօքթ. Ցակորոֆ էֆ. կը մտնէ մասնագիտական դիտողութեանց մէջ, ու կը յայտարարէ թէ ծննդաբերութիւնը մահ չէ՛ կրնար պատճառել, և թէ յղի կինը ո՛ և է արկածի չի կրնար ենթարկուիլ, միզայքի պատահում, սրունքի ուռեցք, ևն, եթէ երբեք լաւ հսկողութեամբ մը առաջուց նախատեսուած ըլլան անոնք, և անոր համեմատ դարմանուած։ Տօքթ. Ցակորոֆ էֆ. գլխաւորաբար դէմ կը խօսի ժողովուրդին այս մասին ունեցած նախապաշարումներուն, ու կը յանձնարարէ բժիշկներուն որ հակառակին անոնց, այնպէս որ ամէն կնոջ հասկցնեն թէ իրենց օգտին համար՝ ծննդաբերութեան առաջին օրերէն իսկ ինքզինքնին ենթարկեն մանկաբարձին հսկողութեան։ Տօքթ. Ցակորոֆ էֆ.ի այս բանախօսութիւնը մեծապէս գնահատուեր է Բժշկական Ժողովին կողմէ՝ որուն նախագահը անձամբ շնորհաւորեր է յարգելի Տօքթէօրը։

—«Ինիօն» ապահովագրական Ընկերութեան Տնօրէն Սիմոն էֆ. Գույսէրեան որ վերջերս Այվալըքի և Իզմիրի մէջ պատահած հրդեհներուն հաշիւները կարգադրելու համար այդ կողմերը գացած էր, երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ցառաջիկայ Ս. Զատկի տօնին առթիւ տեղի ունենալիք այցելութեանց պարտականութենէ զերծ մնալու համար ի նպաստ Ազգային Հիւանդանոցիս մէկ և կամ մէկէ աւելի մէճիտիյէ նուիրել բարեհաճող ազգայնոց ցուցակն է.— Ց. Մ. Սթամպօլեան եղբարք 120 դրշ., Մ. և Ա. Ունճեան եղբարք 100, Գ. և Կ. Ճէվահիրճեան, Զ. Ճշմարտախօս, Պաւնիկ Ս. Կիւլպէնկեան, Ոմն, Մկրտիչ Մանուկեան, Մկրտիչ Ասատուրեան, Գրիգոր Էվրէնեան, Ղազարոս Ճէնտեան, Գ. Մ. Ալեանաքեան, Մանուէլ Ալլահվէրտեան, Թօրալեան եղբարք, Թադէոս Հինխեան, Տիգրան Թօքատեան, Կիւլէրսէրեան եղբարք 40ական դրուշ։ Սէրվիչէն տպագրիչ, Գ. Ց. Մելիք 27ական դրուշ. Արմենակ Մ. Մանուկեան, Արտաշէս Մ. Մանուկեան, Պալթաեան եղբարք, տոքթ. Ս. Ցակոբեան, Աստուածատուր Գ. Հարենց, Ստեփան Ց. Աստարճեան, Կ. Մագուլեան, Բարսեղ Թէքճեան, Արսէն Արսէնեան, Գրիգոր Կ. Սուճեան, Տիրան Կիւմիւշկէրտան, Ցովակիմ Մինասեան, Միհրան Մուրատեան, Գէորգ Մուրատեան, Ց. Մրմեան, Զ. Հիսարլեան, Ցարութիւն Գուզալեան, Ցեսու Շամտանճեան, Ցակոբ Տէրլիգեան, Գաբրիէլ Մօլոտյաք, Բարսեղ Կիւլպէնկեան, Գասպար Ալանեան, Ցովհաննէս Ալլաւէրտեան, Մանուկ Արզեան, Խաչիկ Խորասանճեան, Զգօն Խորասանճեան, Ոմն, Գառնիկ Սիմոնեան, Սարգիս Տանճիկեան, Մաքսուտ Ս. Թօքաթլեան, Բարսեղ Դ. Մանուկեան, Ցովհաննէս Բէլէկօֆ, Սարգիս Սիմոնօֆ, Մազլըմեան և Մինթանճեան, Մաքսուտ Ցակոբեան, Ոմն, Միսաք Ազնաւուրեան, Բարթիկ Մնոփկեան, Լեւոն Բանիկեան, 20ական գումար 1614 դրուշ։

⁂

Հանգուցեալ Օր. Պարոնիկ Ալեքսանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են հիւանդանոցիս տէր և տիկին Ստեփան էֆ. Հէքիմեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ
LES PROVINCES RÉUNIES

Ապահովագրական անանուն Ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ հրապարակիս վրայ, Իզմիր, Այտըն և շրջակայից համար գործակատարութիւն մը հաստատած եմ տնօրէնութիւնը յանձնելով

ՏԻՐԱՆ ԷՖ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ

Տիրան Գասպարեան էֆ. արտօնեալ է ստորագրել Ընկերութեան անուան ապահովագրեր (police) եւ վճարել օրինաւորութեամբ ամէն վնաս։

Ցուսալով թէ պիտի պատուէք զայն Ձեր վստահութեամբը, ընդունեցէք Տ. Խորին յարգանացս հաւաստին։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
Ա. ՌՈՒՆՃԵԱՆ

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 ապրիլ.—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը այսօր ո՛ և է լուր չհաղորդեց՝ Ուէբէնէրի ու Մէֆքասթֆոնթայնի մէջ կատարուած ճակատամարտներուն վրայ։

—Փոքր աղբիւրէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ վերջին շաբթուան միջոցին անգլիական զինուորները երեք ծանր ձախողութիւններ կրած են։

—Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Կէթէյքըր զօրավարը Լոնտոն կանչուած է։

—Փոքր աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Ուէբ պօէր զօրավարին զինուորները գրաւեր են Պէթանիան, որ կայարան մըն է Պլէօմֆոնթայնէն 50 քիլօմէթր դէպ ի հարաւ, երկաթուղիի այն գիծին վրայ որ Սմիթֆիլտի մէջ երկու ճիւղերու կը բաժնուի, մէկը՝ Իսթ-Լոնտոն և միւսը՝ Բօր-Էլիզապէթ։

—Բրէթօրիայէն ապրիլ 9 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ պաշտօնական լուրի մը նայելով, Պրանտֆորթի հարաւային կողմը ապրիլ 7ին կատարուած ճակատամարտին ատեն Անգլիացիներէն վեց հարիւր հոգի սպաննուեր ու վիրաւորուեր և ութ հարիւր հոգի ալ գերի իյներ են։ Այդ ճակատամարտը Մէֆքասթֆոնթայնի գիւղին մօտ կատարուեր է։ Պօէր զինուորներուն կը հրամայէր Տիւիէթ զօրավար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը, կառավարութեան պահանջումով, յետաձգեց վիճաբանութիւնը առաջարկութեան մը՝ Պէյրայի մէջ Բորթուկալի չէզոքութիւնը բանաքարկելու խնդրին համար։

—Ելմտացոյցի վիճաբանութեան առթիւ, որ Ծերակոյտին կողմէ վերադարձուած էր ինչ ինչ փոփոխութիւններով, ազգայնական երեսփոխան Պ. Տընի Քոչէն խստիւ քննադատեց Ֆրանսական կառավարութեան ընդհանուր քաղաքականութիւնը՝ մանաւանդ ընկերվարական կուսակցութեան յարած ըլլալը։ Նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ պատասխանեց.— «Արդի դահլիճը իր պարտքը կատարած ըլլալու և մեծ արդիւնքներ ձեռք բերած ըլլալու գիտակցութիւնը ունի։ Երկրին ներքին անդորրութիւնը վերահաստատեց, վերջ տալով զայն խռովող կարգ մը շարժումներու։ Արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտով, միշտ հաստատամիտ ու պարկեշտ եղաւ։ Կրցաւ գաղթային բանակին օրինագիծը քուէարկել տալ, որուն քսան տարիէ ի վեր կը սպասէր երկիրը։ Կառավարութիւնը համոզուած է որ չէ թերացած Ֆրանսայի մեծ շահերը պաշտպանելու թէ՛ ներսը և թէ դուրսը»։ Պ. Մէլին պատասխանելով մեղադրեց նախարարապետը՝ հաւաքականներուն հետ գործակցելուն համար։ Պ. Վալտէք Ռուսոյի բանախօսութիւնը շատ ծափահարուեցաւ։ Ժողովը 60 ձայնի մեծամասնութեամբ հրամայեց որ Ֆրանսայի ամէն կողմը հրատարակուի այդ բանախօսութիւնը։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ.—Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բժշկուած էր Նիքօլսըն հաստատութեան արհեստական թըմբուկներովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թըմբուկներէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին Congcott, Gunessbry, London W.

ՍԱԿԱՐԱՆ

Դարձեալ թոյլ են գիները և գործառնութիւնները տկար՝ թէ մեր և թէ եւրոպականներուն մէջ, ուրկէ կը հետեւցուի թէ պատերազմին վիճակը նոյն և նման կը մնայ և երէկ իրիկունէ ի վեր տարածուած այն զրոյցը թէ Լորտ Ռոպէրթս չարաչար պարտութիւն մը կրած է՝ չհաստատուեցաւ մինչեւ այս տողերուն տպուիլը։ Անգլիացիները պարտութիւն կրած են թէեւ, ինչպէս կը տեսնուի մեր հեռագրական բաժնին մէջ, բայց ո՛չ Ռոպէրթս վիրաւորուած է և ոչ ալ բուն իր բանակը գործ ունեցած է կ'ըսուի։ Իսկ անգլիական քոնսոլիտէն 101.18ի իջնալը կը վերագրեն կրկին նոր փոխառութեան մը զրոյցին։

—Վաղը Լատինական Աւագ Ուրբաթ ըլլալուն առթիւ թէ՛ մեր և թէ եւրոպական սակարանները գոց կը մնան, բացի Բարիզի սակարանէն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	03
Ամէնէն բարձր գին	»	25	04
Ամէնէն վար գին	»	25	02
Րումէլիի երկաթ. զոց.	Ֆր.	123	25
Ամէնէն բարձր գին	»	123	37
Ամէնէն վար գին	»	122	75

ԲԱՑՈՒՄ 30 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	123	—
Օսմանիյէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		2	34
Ձու. Օթ. Շեմէն է Վակէօն	Օ. Ո.	6	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	35
Թրամուէյ բաժնեթ.		705	—
» հիմնական		230	–
» պարտամ.	Ֆր.	481	50
Քարտալ Պ. Զոլաս	»	480	-
Թրանսվալ	»	68	25

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	14
Անգլիական ոսկի	»	110	07
Ռուս ըմպէրիալ	»	90	15
Ֆիորին	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Թէմէլիք	»	84	20
Բուլայի թղթադրամ	Օ. Ո.	»	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	08 3/4
» » » չէք	»	23	95
Պէրլին անտօկօս չէք	Մարք	18	64
Վիեննա չէք	Ֆիորին	22	09

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		101	18
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		46	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	68
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.		22	68
Օսմանեան Պանքա		13	3
Ռուսական 1889		103	
Հելլենական 5 %		40	50
» Մօնօբօլ		46	50
Պուլկարական 1888		85	—
Էժիփսիէն Իւնիֆիէ		105	25
Տօմինիալ		102	75
Թրանսվալ		2	78
Այտընի երկաթուղի		11	—
Փոխառութ. ...Ն		25	450

ԲԱՐԻԶ, 11 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	47
» » 3 1/2 %		103	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	20
) զոց.	»	23	20
» » » Բ.		—	—
« « « Գ.	»	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	577	—
Օսմանիէ	»	483	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	125	—
Օսմ. մաքսատուն	»	507	50
Օսմ. Ռէժի	»	337	-
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		481	75
Քրէտի Լիոնէ		1115	—
Իտալական Ռանթ	»	94	55
Սպանիական արտաքին	»	73	10
Էժիփսիէն Իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	70	
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դէրամազէկ	»	63	50

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Ապրիլ

Ռուպլը	»	216	70
Րումէլիի երկաթուղի	»	120	80
Անատ. երկթ. պարտամ.	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ՎԻԷՆՆԱ, 11 Ապրիլ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	243	80
Րումէլիի երկաթուղի	»	120	—
Օսմ. Ռէժի	»	158	50

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 11 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	—
Րումէլիի երկաթուղի		122	75

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

«ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ»
192 ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 192

Բերայի կեդրոնը, և «Միթէ՛ տը Բերա» շէնքին անկիւնը հաստատուող այս նոր դեղարանը որ դեղագործութեան արուեստին ամէն կատարելութիւններով օժտուած է, իր դեղերուն զտութեամբ, թարմութեամբ և դիւրամատչելի գիններով օգտակարապէս կը ներկայանայ կըրկին հասարակութեան և իր վաղեմի յաճախորդաց։

Դեղարանին տէրը Հ. Էմիրզեան քանի մը տարիներէ ի վեր ծանօթ է իր Կ. Պոլսոյ Սուլթան Մահմուտի Դամբարանին դիմաց ունեցած մեծ դեղարանովը զոր ամբողջովին ծախած և այս նորը հիմնած է։

Դեղարանին վրայ խորհրդակցութեան սենեակ մը յարգելի բժշկաց տրամադրութեան ներքեւ դրուած է և դեղարանը մինչեւ կէս գիշեր բաց է։

512 21—25

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ

Կայս. Իրատէով հաստատուած շերամաբուծական մրցումները 1316(1900) տարուան համար, տեղի պիտի ունենան հետեւեալ երկու կեդրոններու մէջ, որոնց իւրաքանչիւրը իր յատուկ շրջանակը ունի.—Խիւտավէնտիկեարի (Պրուսա) նահանգին համար՝ Կէմլէյիկի, Մուտանիայի, Պանտրմայի և Մըխալըճի մէջ։ Էտիրնէի նահանգին համար՝ Ռոտոսթոյի, Շարքէօյի, Սոֆուլուի և Միւրէֆթէի մէջ։

Այս մրցումներուն մասնակցիլ փափաքողները կը հրաւիրուին, մարտ ամսոյ (Հ. Տ.) վերջէն առաջ իրենց դրոշմուած խնդրագիրները ներկայացնել իրենց շրջանակին մէջ գտնուած Հանր. Պարտուց մասնաճիւղին։

Մրցումին մասնակցողները պէտք է մինչեւ ապրիլ 12/25 թուխսի դնեն իրենց հունտերը, բացի այն պարագայէն, եթէ օդին գէշութեան պատճառաւ թթենիները ուշ հասնին։

Մրցումին մասնակցիլ փափաքողները պէտք է իրենց աղերսագրին մէջ դիւրընթեռնլի կերպով գրեն իրենց անունը, մականունը և հասցէն, ինչպէս նաեւ թուխսի դրուելիք հունտին քանակութիւնը և շերամատան գտնուած տեղին անունը։

Մրցումին մասնակցողները պէտք է ապրիլ 3/16ին իրենց գտնուած շրջանակին Հանր. Պարտուց մասնաճիւղը տանին թուխսի դնել որոշած հունտերու ամբողջութիւնը։ Այս հունտերը պիտի կշռուին և անոնց քանակութիւնը պիտի գրուի իւրաքանչիւր շերամաբոյծի անունին դիմաց։

Մրցումի մասնակցողները պէտք է մէկ շերամատան մէջ, միայն մէկ տեսակ շերամ հասցնեն Տանտոլօ և կամ Քավալլօ մէթոտով, կամ այս երկու մէթոտներէն կազմուած դրութիւնով մը. այսինքն թէ անհրաժեշտ է որ շերամաբուծութիւնը կատարուի դարակներու մէջ, մասնաւորապէս [illegible] տանելով յաճախ շերամները տեղափոխելու և անոնց միջեւ աւելի ընդարձակ անջրպետներ թողելու, պահելով հանդերձ թրթուրներու հաւասարութիւնը։ Այս պայմանները չգործադրող անձերը մրցումներուն չպիտի կարենան մասնակցիլ։

Չպիտի վարձատրուին այն շերամատուները, որոնք 40 օրէն աւելի ժամանակի մէջ միայն կրնան շերամ հասցնել, ինչպէս նաեւ անոնք որ 25 կրամ Պաղտատի շերամահունտերէն առնուազն 50 քիլօ խոզակ չեն կարող արտադրել, 10 քիլօ խոզակէն մէկ քիլօ բժժաւոր մետաքս (կռէժ) ելլելու պայմանաւ։ Վերջապէս չեն կրնար վարձատրուիլ այն շերամատուները, որոնց մէջ շերամ հասցնելու միջոցին կը նշմարուի ո և է ծանօթ հիւանդութիւն մը։ Վարձատրուած շերամատուներէն իւրաքանչիւրը առաջնակարգ պիտի նկատուի, և անոր համեմատ վարձատրութիւն պիտի ստանայ այն՝ որ մասնաւոր ամենայարմար մը ունի որոշ բաժինսաւոնութեան պահպանման և օդափոխման համար, ու դեղին տեսակին համար 25 կրամ հունտէն 60 քիլօ, և Պաղտատի տեսակին համար ալ 85 քիլօ խոզակ կը պատրաստէ, և որուն արտադրութիւնը մէկ քիլօ բժժաւոր մետաքսի հաշուով առնուազն 7 քիլօ 750 կրամ թարմ խոզակի կարօտի։

Իւրաքանչիւր մրցակցի խոզակները ցանկատուն ելլելէն 10 օր ետքը միայն վար առնուելով պիտի կշռուին ու խառնուին։ Նոյն օրը խառնուելու գործէն զատ վար պիտի դրուին նաեւ 2 քիլօ խոզակ, որոնք մանարան մը պիտի յանձնուին բժժաւոր մետաքսը հանուելու համար։

Մրցակիցները երկու կարգի բաժնուած են, որոնց առաջինը թուխսի պիտի դնէ առնուազն 75 կրամ հունտ, և երկրորդը առնուազն 25 կրամէն մինչեւ 74 կրամ հունտ։ Այս երկու կարգերուն մրցակիցներուն պիտի բաժնուին դրամական վարձատրութիւններ և մանրադէտներ։

Արուեստից չքադրամ մը պիտի տրուի վարձատրուողներէն ամէնէն արժանաւորին որուն շերամատան տուած արդիւնքները միւսներէն գերազանց, և վերը յիշուած պայմաններուն կատարելապէս համաձայն նկատուին։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս 2/15 մարտ 1900 (1316) 7—8

ԱԶԴ ՌԷԺԻԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ ծխախոտի Ռէժին որոշած է իր արտադրութիւններէ մէկ քանիին գիները իջեցնել, փոքր տուփերու ձեւերը բարեփոխել և նոր սիկառէթներ հաստատել։

Ա.— Առաջին տեսակէ հաստ սիկառէթներու հազար հատին վրայ 25 դրուշի զեղչ մը կատարուած է։ Երրորդ տեսակէն բարակ սիկառէթներու հազար հատը 110 դրուշէն 100 դրուշի իջեցուած է։

Բ.—25 սիկառէթ պարունակող փոքր տուփերու տեղ 20 հատնոց տուփեր պատրաստուած են։ Տասը սիկառէթ պարունակող տուփերու գինը անփոփոխ պահուած են։

Գ.—Նոր հաստատուած սիկառէթներն են հաստ և տափակ էքստրա—էքստրա, էքստրա, առաջին և երկրորդ կարգի և Պաֆրայի տեսակէ երկրորդ կարգի։ Անոնք պիտի ծախուին այն սիկառէթներու գնով, որոնք հիմայ կը շրջաբերին և տափակ չեն։

Նոր Սակացոյցը կը գտնուի բոլոր ծխախոտավաճառներուն քով։ 6—6

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

THE MUTUAL LIFE INSURANCE COMPANY OF NEW-YORK

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 437 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առաւաւելեալ պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Մ. Բ. ԼԼՕՆԱՐ, ընդհանուր գործակալ, Սուվաճըօղլու խան, Կամուրջին մօտ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս:

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց

Աշխարհիս էն հարուստ եւ էն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիատի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն

Միայն 20 տարեվճարով

Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի

(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց Թարիֆի համաձայն տարեվճարն է	*Ֆր.*	4140
Էքիթապլ ընկերութեան » » »	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Էքիթապլի	*Ֆր.*	732
20 տարուանմէջ » » »	»	14640
100ին 5էն բաղադրեալ տոկոսով	»	25414

Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը

Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ

489

ՊԵԼԿՐԱՏԻ

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ

(Ամփոփում կարեւոր յօդուածներու)

Ընդհանուր Կ. Պոլսոյ գործակալ
Պ. ԽԱՑԻՄ ՄՈՒՍՏԻՀԱՑԻ ՔՈՀԷՆ

Յօդ. 1, 2, 4.—*Սերպ ընկերութիւնը, որուն նպատակն է իր անդամներուն հարկ եղած միջոցները ընծայել օրինաւոր ամուսնութեան մը համար, յանձնելով որոշ գումար մը՝ իբր դրամօժիտ, հաստատուած է Պելկրատ քաղքին մէջ. այդ յանձնուելիք դրամը կը գոյանայ անդամակիցներու տուած մասնավճարէն:*

Յօդ. 7.—*Այս Ընկերութեան կրնան անդամակցիլ մարդիկներ, կիներ, տղաքներ ու աղջիկներ, առանց ցեղի, կրօնքի, ազգայնութեան եւ երկրի խտրութեան. կրնան մասնակցիլ նաեւ ամէն տարիքէ այրի կիներ եւ էրիկ մարդիկ:*

Անդամակիցներու իրաւունքները ու պարտաւորութիւնները

Յօդ. 13.—*Ով է մէկը կրնայ Ընկերութեան անդամակցիլ, առաջին անգամ վճարելով 10 Ֆրանք՝ իբր մուտք, եւ 50 սանթիմ հաշուեգրքոյկի մը համար. յետոյ, ամէն ամիս պէտք է վճարէ 50 սանթիմ՝ մինչեւ իր ամուսնութեան օրը:*

Յօդ. 16, 17—*Միակ անձ մը չի կրնար երկու հոգիի համար գրուիլ. այսինքն չի կրնար երկու գրքոյկ մէկէն առնել ու վերջն ալ երկու անգամ դրամօժիտ եւ կամ նուէր գանձել Ընկերութենէն: Այդ նուէրը առնելու իրաւունք ունենալու համար, առնուազն պէտք է մինչեւ 5 ամիս բաժանորդ եղած ըլլալ:*

Յօդ. 18.—*Ընկերութեան իւրաքանչիւր անդամ որ առնուազն 5 ամիս եւ առաւելն մէկ տարի բաժանորդ մնացած է, Ընկերութեան միւս անդամներէն 5ական սանթիմ ստանալու իրաւունք կ'ունենայ զոր Ընկերութիւնը անոր կը յանձնէ ամուսնանած պահուն: Այդ նուէրը մինչեւ 10 տարի՝ տարուէ տարի կը բարձրանայ 5 սանթիմէն:*

Յօդ. 19.—*Եթէ երբեք անդամը մեռնի, Ընկերութիւնը ժառանգորդին կը վերադարձնէ անոր 50ական սանթիմով վճարած դրամը, բայց մուտքի 10 Ֆրանքէն:*

Յօդ. 25.—*Այն անդամը՝ որ կ'ամուսնանայ եւ կ'ուզէ նուէրը ստանալ, պէտք է իր ամուսնութենէն տասնըհինգ օր առաջ ծանուցանէ Ընկերութեան, որպէս զի այս վերջինը ժամանակ ունենայ դրամը պատրաստելու:*

Յօդ. 26.—*Իբր ապացոյց իր ամուսնանալուն, Ընկերութեան անդամը կը բաւէ որ պարզ վկայագիր մը ներկայացնէ: Նաեւ Ընկերութեան պէտք է թողու իր հաշուեգրքոյկը:*

Յօդ. 27.—*Ընկերութեան այն անդամը՝ որ մէկուկէս ամսուան ժամանակամիջոցի մը մէջ կանոնաւորապէս չընէր իր վճարումները, կը կորսնցնէ իր բոլոր իրաւունքները եւ ալ անդամ չի նկատուիր:*

Յօդ. 28.—*Իւրաքանչիւր անդամ պէտք է հպատակի Ընկերութեան պայմաններուն եւ ընդունի Ընկերութեան հեղինակութիւնը:*

Վճարման եղանակն է հետեւեալը.—Մուտք 10 ֆրանք, հաշուեգրքոյկ 50 սանթիմ, դրօշմաթուղթ 1 ու կէս ֆրանք եւ քօմիսիոն ութը ֆրանք, գումար 20 Ֆր.:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Պ. ԽԱՑԻՄ Մ. ՔՈՀԷՆ
Ընկերութեան արտօնեալ գործակալ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱԼԸՔ ԲԱԶԱՐ, ՄԱՔՍՈՒՏԻԵԷ ԽԱՆ, ԹԻՒ 31

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Զբաղումներս ստիպած չէին զիս նստողական կեանք վարել, որուն հետեւանօք ամէն օր կը տառապէի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ու ՊԱՍՈՒՐԷ: Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթննային, ստամոքսս կը խառնուէր եւ օր մը հանգիստ չունէի. Պասուրէն գոյացած պուշտերը մանաւանդ միշտ կը [illegible]: Բժշկի մը յանձնարարութեամբ ՏՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ գործածելէս քիչ յետոյ ստամոքսս շտկուեցաւ, գլխուս ցաւերը անցան. պնդութիւնը աստիճանաբար բժշկուեցաւ եւ ոչ Պասուրէն եւ ոչ ալ պուշտերէն հետք չմնաց, եւ հիմայ Տքդ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերուն շնորհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ:

Ֆրանսա Սէն Լուան գաւառին կառավարիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարման են, պնդութեան, պասուրի եւ անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորաբար գործածուելով, ստամոքսն ու աղիքները կը զօրացնեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն: Կը ծախուին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: 479 13—26

ԳԺՈՒԱՐԱՄԱՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն: Կանոնաւոր շնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը [illegible], եւ կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել: Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին եւ գիտութիւնը գտաւ ԷՍ. ԲԻՒԲԻ ՍԻԿԱՌԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կը բուժեն, կուրծքի իջուածքը, հազն եւ շնչառական հիւանդութիւնները: Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը: Բարիզի եւ եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻՒՔ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար: Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց Թիւ 20 եւ մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ: 497 17—52

ԼԱ՛ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ [illegible]

Ամենաճոխ Միջազգային Ընկ.ն կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 եւ 3 Լը Բէլթիէ փողոց ([illegible]). Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, [illegible] փոխադրուած են Նօդր-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42:

1898 *Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պահեստի գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը թողու* 4,545,160,943 *ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝* 1845՝ *ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ* 320 *միլիոն:*

1898*ին հասուն դրամով վճարելի շահերն են* 14,400,000 *ֆր.,* 1897*էն* 1,424,000 *ֆր աւելի:*

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն եւ որոց կը վերադառնան Ընկերութեան բոլոր շահերը: Եթէ մասնաւոր էք, եւ կամ տակաւին չէք իմացած շահեկան է ձեզի համար ծանօթանալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւններուն: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուղեցէք [illegible] ապահովագրութեան վրայ [illegible] տարեվճարներու [illegible] ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատասխանատու
192 *Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ*
Վոյվոտա փողոց [illegible] խան Ղալաթիա

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible] *տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու եւ անարիւնութիւն ունեցողներու: Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունը:*

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան պալատը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333
1898 *ի հասոյթք*	34,775,462
1881 *էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ*	164.172.000

Ընկերութեան ջնիջ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ԲԷՐԲԷՆ 524

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տր Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Ատամնաբուժական գործիքներու միջոցաւ [illegible] ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմաններու:

Նորաձեւ եղանակաւ, [illegible] արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, [illegible]

[illegible]

[illegible]

Մանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ ։։ 197

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

▮NDREAS S▮XLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն եւ դեղագործներուն քով:

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուական ը
(10 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմրնա
Յակոբեան խան, Վոյվոտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՕԼԻՍ ՆԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի Ճամի Հավլուսը փողոց,
Օսմ. [illegible] դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մաքրուհճըլար, Զարչըլը խան, Թիւ 21 194

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1427	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	[illegible]	1595	Մարէնկօ	2278	Սափֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	395	Հէրօ	775	Մարթէլլօ	3709	[illegible]	1725
Արքօնաօ	2377	Տիտօ	4821	Հիտալկօ	1581	Մէսսինա	3557	Սիլվիօ	1193
Բասսանօ	1832	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Բօրօտինօ	1264	Տուրօ	2982	Հօրաշիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Բրավօ	1073	Տրաքօ	1718	Հումպըր	526	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Բրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3887
Բըֆֆալօ	4481	Էքօ	3684	Իտահօ	5540	Օհայօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիփսօ	1837	Էպրօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամօ	1244	Էրօ	954	Քօլփինօ	2307	Օթէլլօ	1837	Վասօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօվնօ	1730	Փլաթօ	540	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2223	Վօլթուռնօ	2296
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչէսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1863	Եէտօ	1850
Սիթօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօմէօ	1613	Զէրօ	1890
Գօլօրատօ	4235	Գիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րունօ	1759		

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է:

Իտօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 14ին:

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 6ին եւ 20ին հոս կը սպասուի:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Բիւյիւք Մէլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUS

NAVIGATION A VAPEUR ET
COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 28/10 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 29/11 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Աղեքսանդրիայէն [illegible] Պորթ-Սայիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ [illegible])
Եշ. 30/12 Օտէսա ժամը 9ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 30/12 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Բ[illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի
Ուր. 31/13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ապրիլ 16ին Ժօռժի, Անատոլուի եզերք

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

» 17ին Ժօռժ, *ուղղակի Մարսիլիա. Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգի* 245 *Ֆրանք. 2 կարգ* 175 *Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քար[illegible] վրայ:* 516 *Թ. ԲՐՉՈՒ*

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք
Ումպրիա	7718	Պօթնիա
Էթրուրիա	7718	Սամարիա
Սէրվիա	7391	Մարաթօն
Աուրանիա	7268	[illegible]
[illegible]	5587	[illegible]
[illegible]	5617	[illegible]
[illegible]	4809	[illegible]
[illegible]	4557	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1876	[illegible]
[illegible]	1614	[illegible]
[illegible]	4845	

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ [illegible], ընդհանուր վաճառքով Լիվերփուլէն հոս կը սպասուի դէպի ապրիլ 20ին (Ն. Տ.)

Դիմել առ ԺՕԼԻ ԵՒ ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալա[illegible] Թիւ, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 25

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ, Փօրթօ, [illegible] եւ [illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	2000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ Ի ԸՆԿ.
194 31, [illegible] Լիվերփուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ [illegible]